БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 11 (7041) ЯНВАРИИН 14 ПЯТНИЦА 1955 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Арадай оюун бэлигые бүри ехээр хүгжөөхэ

Арадай творчествые бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ, үргэн ниитэ хүн зоной оюун бэлигые һалбаруулан бадаруулха дүүрэн ехэ арга боломжо имагтал манай орондо үнэхөөр бии болгогдоо. Ажалша хүнүүдэй оюун бэлигые һалбаруулан бадаруулха, тэдэнэй духовно эрилтэнүүдые дүүрэнээр хангаха хэрэгтэ коммунистическэ парти, советскэ правительство үдэр бүриин анхарал оролдолго гаргана.

Ажалшадай дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха, тэдэнэй культурна эрилтэнүүдые гүйсэдөөр хангаха арга боломжо манда хүсэд бии. Манай республикын ямаршье аймагые, алишье һуурин газарые, холын тосхонуудые абажа үзэе. Тэндэ культурно-гэгээрэлэй ямар нэгэн эмхи зургаан — клуб гү, али уншалгын байшан, библиотекэ гү, али улаан булан заатагүй байха.

һайнаар хүдэлмэрилдэг Культурын байшангуудай, клубуудай, улаан булангуудай дэргэдэ уранһайханай самодеятельностиин элдэб кружогууд эмхидхэгдэд, хүдэлмэреэ ехэ һонирхолтойгоор ябуулжа байдаг. Үнгэрэгшэ жэлдэ манай республикын аймагуудта эмхидхэгдэһэн уранһайханай самодеятельностиин харалгада уранһайханай 300-гаад колхозно коллективүүд байлсажа, тэдээндэ 5 мянган шахуу хүн хабаадалсаа һэн.

Айхабтар шадабаритай дуушадай, хатар наадагшадай, хүгжэмдэ бэрхэ, хошон зугааша хүнүүдэй нютаг нютагта бии байһые уранһайханай самодеятельностиин энэ харалга элирүүлһэн байна. Мүнөө самодеятельностиин кружогуудай репертуар ганцал багахан концертнэ номернуудаар хизаарлагдана бэшэ, харин хүдөөгэй клубуудай сценэ дээрэ хүгжэмэй ба литературын классигуудай зохёолнууд гүйсэдхэгдэнэ, театрнуудта харуулагдадаг зарим пьесэ болон оперонууд табигдадаг болоо. Түнхэнэй аймагай Культурын байшангай драматическа кружогойхид А. Островскиин, О. Василёвой, Котляревскиин пьесэнүүдые аймагайнгаа ажалшадта харуулһан байна. Мүн тус байшангай хатар нааданай, дуунай кружогууд колхозуудта ошожо, һонирхолтой концертнүүдые табина. Хэжэнгын аймагай Культурын байшангай дэргэдэ драматическа кружогһоо гадна, духовой, арадай инструментнүүдэй струнна оркестр эмхидхэгдэнхэй. Кружогуудта хабаадагшад хүгжэмэй ното шудалжа, хүгжэмэй зохёолнуудые гүйсэдхэнэ.

Хүдөөгэй уранһайханай самодеятельностиие али болохоор хүгжөөхэ, самодеятельностиин кружогуудта хүнүүдые бүри олоор хабаадуулха, арад зоной өөһэдынь творчествые заатагүй хүгжөөхэ шухала байһаниинь элитэ. Тиин энэ оной февраль—март һарануудта хүдөөгэй уранһайханай самодеятельностиин харалга үнгэргэгдэхэ байна. Зүгөөр, энэ шухала хэрэгтэ культурно-гэгээрэлэй олон эмхи зургаанууд, илангаяа хүдөө нютагуудтахи клубууд, Культурын байшангууд, уранһайханай самодеятельностиин коллективүүд өөдтэй һайнаар бэлэдхэнэгүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Хүдөөгэй, колхозуудай клубуудай дэргэдэхи самодеятельностиин олохон кружогууд үни удаанай тараагдашаһан байна. Теэд, тэдэнэй хүдэлмэриие һэргээхын түлөө ямаршье анхарал оролдолгын гаргагдаагүй байһаниинь гэмшэлтэй.

Илангаяа Закаменай, Кабанскын, Прибайкальска ба бусад зарим аймагуудта уранһайханай самодеятельность мүнөө орхигдошонхой. Закаменай аймагай уранһайханай самодеятельностии коллектив үнгэрэгшэ жэлдэ Москва ошожо, уранһайханай самодеятельностиин Бүхэсоюзна харалгада хабаадалсажа, муу бэшэ амжалта туйлажа ерээ һэн. Теэд, мүнөө энэ коллективэй үнэндөө мартагдашаһан, тэрэнэй хүдэлмэридэ аймагай культурын таһагай ямаршье анхарал табихаяа болишоһон байхань гайхалтай. Мүн Зэдын аймагые абажа үзэхэ болоо һаа, эндэхи хүдөөгэй, колхозуудай клубуудһаа байха аймагай Культурын байшангай дэргэдэ мүнөө хүрэтэр уранһайханай нэгэшье кружок үгы байһаар. Уранһайханай самодеятельностиие зарим аймагуудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй огто тоодоггүй байһые эдэ жэшээ баримтанууд харуулна.

Партиин обкомой IV пленум культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэриие эрид һайжаруулха, хүдөөгэй, колхозуудай клубуудай, аймагуудай Культурын байшангуудай дэргэдэ уранһайханай самодеятельностиин кружогуудые эмхидхэжэ, тэдэнэй хүдэлмэриие шадамараар ударидаха гэжэ партийна болон советскэ хүтэлбэрилхы органуудые уялгалһан байна. Энэ шиидхэбэри заатагүй бэелүүлэгдэхэ, ажалшадай культурна эрилтэнүүд дүүрэнээр хангагдаха, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэри эрид һайжаруулагдаха ёһотой.

Уранһайханай самодеятельностиин кружогуудай хүдэлмэридэ республикын театрнуудай коллективүүдэй, театральна мэргэжэлтэдэй, арадай творчествын байшангай хүдэлмэрилэгшэдэй зүгһөө зохихо туһаламжа үзүүлхэ шухала.

Нёдондо үнгэргэгдэһэн уранһайханай самодеятельностиин харалгада хабаадагшадай дунда залуушье, наһатайшье хүнүүд, колхознигууд, малшад, багшанар, албахаагшад, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд олон байгаа. Тэдэнэрэй зариманиинь өөрынгөө зохёоһон дуунуудые сэдьхэл хүдэлгэмэ гоё һайханаар дуулаа, һайнаар хатар наада харуулаа, хүгжэмэй инструментнүүд дээрэ урод, бурят ба бусад дуунуудые бэрхээр дуулаа һэн. Ажалшадай дундаһаа оюун бэлигтэй, мэргэжэл шадабаритай хүнүүдые шэлэн олохо, тэдэнэй саашанхи ургалтада ходо анхарал хандуулха ба туһалха хэрэгтэй.

Мүнөө республикымнай ажалшад Российска Федерациин ба республикынгаа Верховно Соведүүдтэ, мүн нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтада бэлэдхэжэ байна. Республикын колхозууд, МТС-үүд малай үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэхын, хабарай тарилгые түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтахын түлөө тэмсэнэ. Тэдэнэй культурна эрилтэнүүдые гүйсэдөөр хангаха, уранһайханай һонирхолтой концертнүүдые, зүжэг наада харуулжа байха шухала. Энэ жэлэй февраль — март һарануудта үнгэргэгдэхээ байгаа уранһайханай самодеятельностиин харалгада һайнаар бэлэдхэжэ, энэ харалгада оюун бэлигтэй хүнүүдые олоор хабаадуулжа, самодеятельнэ искусствые улам саашань хүгжөөе.

Һунгалтада бэлэдхэлэй үдэрнүүдтэ

ДНЕПРОПЕТРОВСК. Шэрэм ба булад хайлуулдаг энэ городой агитпунктнуудта эдэ үдэрнүүдтэ хүн зон олоороо ерэнэ. Һунгагшад эдэ пунктнуудта үдэшэндөө ерэжэ, лекци болон хөөрэлдөөнүүдые шагнадаг, уранһайханай самодеятельностиин табиһан концертнүүд болон кинофильмнүүдые харадаг юм.

Нижнеднепровско метизнэ заводой агитколлектив хоёр зуун хорин хүдэлмэришэд, мастернууд, инженернүүд болон албахаагшадһаа бүридэнэ. Тэдэнэр Советскэ Конституци тухай, социализмын ороной гражданинуудай эрхэ ба уялга тухай хөөрэлдөөнүүдые хэдэг юм. Карл Либкнехтын, Коминтернын, Кировэй нэрэмжэтэ вагон заһабарилгын, мүн бусад заводуудай агитколлективүүд хүдэлмэреэ мүн лэ һайжаруулаа. Мүнөө городто зуу гаран агитколлективүүд хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэр 10 мянга шахуу агитаторнуудһаа бүридэнхэй.

ПЕНЗА. КПСС-эй обком Нечаевска, Телегинскэ, Свищевскэ, Иссингинскэ, мүн бусад районуудта бүлэг элидхэлшэдые эльгээгээ. РСФСР-эй Верховно Соведтэ, мүн ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтада бэлэдхэлэй үедэ агитпунктнуудта хүдэлмэри хэхэ хэрэгтэнь хүдөөгэй коммунистнуудта пропагандистнууд туһалха юм.

КПСС-эй горкомууд болон райкомууд агитаторнуудай зүблөөнүүд-семинарнуудые үнгэргөө.

ЧИТА. Агын үргэн уужам тала дайдада колхозой хонидой олон тоото отаранууд үбэлэй бэлшээри дээрэ байражанхай. Тэндэхи хонишодой бригаданууд хэдэн һараар колхозуудтаа ерэхэ аргагүй байдаг. Гэбэшье, эгээн холын бэлшээринүүдтэ улаан палаткануудай хүдэлмэрилэгшэд ошодог. Агын Бурят-Монголой национальна округто тиимэ 10 палатканууд бии юм. Тэндэ радиоприёмнигууд, багахан библиотекэнүүд, газетэнүүд, мүн шатар, даам гэхэ мэтэ бии юм. Палаткануудай хүдэлмэрилэгшэд һунгалтада бэлэдхэлэй эдэ үдэрнүүдтэ һунгалта тухай дүримые, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай түлөө советскэ арадай тэмсэжэ байһан тэмсэл тухай хөөрэжэ үгэнэ.

Январиин 12. (ТАСС).

РСФСР-эй, БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ болон нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэл

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улан-Удын Городской районой һунгуулиин 3-дахи участогай агитпунктда агитаторнуудай семинар боложо байна. А. Мантаевай фото.

Жэшээтэ агитпункт

Улан-Удын Городской районой һунгуулиин 3-дахи участогай агитпункт «Победа» гэжэ олзоборилгын артелиин улаан булан соо гоё һайханаар түхеэрэгдэнхэй.

Һунгуулиин кампаниин эхилһээр тус агитпунктые даагша нүхэр Г. И. Базилевский һунгуулиин участогай харьяата парторганизацинуудай секретарьнууд болон агитаторнуудые суглуулжа, эмхидхэлэй ба ниитэ-политическэ хүдэлмэриин асуудалаар хэдэ хэдэн зүблөө, семинарнуудые үнгэргөө, тэдэниие агитпунктын хүдэлмэриин түсэбтэй танилсуулаа, зорилгонуудыень тодорхойлоо.

Һаяхан болоһон семинар дээрэ «Уласхоорондын байдал ба эб найрамдалай түлөө арадуудай тэмсэл» гэһэн темээр агитпунктын лектор нүхэр Попов һонирхолтой лекци агитаторнуудта уншаа. Һүүлээрнь агитатор нүхэр З. И. Лоханина һунгагшадай гэр байраар ном тарааха талаар өөрынгөө дүй дүршэлые хөөрэжэ үгөө.

—Би библиотекын хүдэлмэришэн хадаа тиигэнэ бэшэб, —гэжэ Зельта Исаевна хэлэнэ.—Гэрээр дүүрэн газетэ, журналнууд болон номуудтайшье һаа, шэнэ ном абаашажа үгэхэдэ һунгагшад угаа ехээр баярладаг, һонирходог юм. Энээниие бидэ нёдондо жэлэй һунгуулиин үедэ ябуулһан хүдэлмэриингөө дүршэл дээрэһээ хараабди.

Тиимэ тула мүнөө һунгагшадай гэр байраар ном тараалгые үргэнөөр ябуулха гэжэ тус участогай агитаторнууд шиидэбэ. Удаадахи семинар дээрэ түрүү агитаторнуудай хөөрэлдөө үнгэргэлгын дүй дүршэл тухай хэлсэхэ түсэбтэй.

Мүнөө энэ участогай харьяата 17 парторганизацинуудай 130 гаран агитаторнууд даaһан айлнуудаараа ябажа, Коммунистическэ партиин үнэн сэхэ үгые ажалшадай дунда нэбтэрүүлхэ хүндэтэй ба харюусалгатай хүдэлмэри ябуулжа байна. Республиканска библиотекын, «Сельхозснабай» конторын, Хүдөө ажахын министерствын болон бусад партийна организацинуудай агитаторнууд илангаяа эдэбхитэй һайнаар хүдэлмэрилнэ.

Республиканска библиотекын парторганизациин (секретаринь нүхэр Д. С. Жарков) агитаторнууд нүхэд З. И. Лоханина, В. И. Шубина, Н. И. Бадаева гэгшэд агитпункт соохи түхеэрэлгые угаа зохидоор хээ. «Һунгагшадай булан» гэжэ тэдэнэрэй хэһэн стенддэ һунгагшадта туһаламжа болгон Советскэ Конституциие, советскэ һунгуулиин хуулиие тайлбарилһан материалнууд, советскэ байгуулалта тухай Ленинэй, Сталинай зохёолнууд, мүн парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй бэшэһэн номууд табяатай. Тус стендһээ һунгагшад хэрэгтэй материалаа олоно, дуратай асуудалдаа тодорхой һайн харюу абана. Хажуудань тусгаар папка соо советскэ һунгуулиин системые тайлбарилһан статьянууд, консультацинууд суглуулагдажа хадаатай байдаг.

«Ленин — Коммунистическэ партиие, Советскэ гүрэниие байгуулагша мүн» гэһэн темээр В. И. Ленинэй дурасхаалай үдэртэ—апрелиин 22-то зорюулһан номой выставкэ, баһа «Ородой нэгэдэхи революци» гэһэн темээр ородой нэгэдэхи революциин 50 жэлэй ойдо зорюулһан выставкэнүүд таатай зохидоор хэгдэнхэй.

Агитаторнууд ба элидхэлшэдтэ туһаламжа болгон советскэ һунгуулиин системээр, мүн Советскэ Союзай гадаадын болон дотоодын байдалай асуудалнуудаар тусхай «картотекэ» эндэ бии болгогдоо. Тиихэдэ «Агитаторта методическа туһаламжа» гэһэн гаршагтай хайрсаг соо хөөрэлдөө болон элидхэлнүүдые яажа бэлэдхэхэ ба үнгэргэхэ тухай асуудалнуудаар элдэб шухала брошюранууд байна. Агитпунктын агитаторнууд, элидхэлшэд ээлжээтэ хөөрэлдөөнүүдээ эндэ ерэжэ бэлэдхэдэг.

Тиигэбэшье, тус агитпунктын хүдэлмэридэ дутуу дунданууд бии. Партийна организациин даалгаһан иимэ хүндэтэй ба харюусалгатай хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандадаг, һунгагшадтаяа мүнөө хүрэтэр уулзаагүй агитаторнууд үзэгдэнэ. Эдэ дутуунуудаа агитпункт ойрын үдэрнүүдтэ зайсуулха ёһотой.

Р. Баев.

Эрхим хүнүүдээ дэбжүүлнэ

Һаяын үдэрнүүдтэ манай республикын предприяти, завод, фабрика болон эмхи зургаануудай коллективүүдтэ партийна, профсоюзна, комсомольско организацинуудай суглаанууд боложо, политическэ дэбжэлтын оршон байдалда эрхим хүбүүд, басагадаа һунгуулиин Участково комиссиин составта дэбжүүлнэ.

Гүрэнэй банкын Бурят-Монголой республиканска конторын партийна организаци һунгуулиин 6-дахи участогай Участково комиссиин составта үнинэй хүдэлмэришэн Ирина Михайловна Холщевниковае кандидадаар дэбжүүлбэ. Мүн тэрэшэлэн культурын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай Бурят-Монголой обкомой коллективэй зүгһөө ахалагша бухгалтер, коммунистическэ партиин гэшүүн Августа Петровна Клюева һунгуулиин 5-дахи участогай Участково комиссиин составта кандидадаар нэгэн дуугаар дэбжүүлэгдэбэ.

Һунгалтада эдэбхитэйгээр бэлэдхэнэ

КПСС-эй Кударын айком аймагай колхозууд, МТС-үүд болон эмхи зургаануудай партийна эхин организацинуудай секретарьнуудай семинар һаяхан үнгэргэбэ. «РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ, нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудай үедэ парторганизацинуудай зорилго» гэһэн асуудалаар партиин айкомой секретарь нүхэр Надагуровай элидхэл семинарта хабаадагшад зүбшэн хэлсэбэ.

Гадна суглаарагшад теоретическэ болон политическэ темэтэй хэдэ хэдэн лекцинүүдые шагнаба.

С. Таханов.

Түрэл орон доторнай

„Шэнэ газар ашаглаһанай түлөө“ значогоор шагналга

«Шэнэ газар ашаглаһанай түлөө» гэһэн ВЛКСМ-эй ЦК-гэй значогые үбсүүндээ зүүжэ ябаха гээшэ ехэ хүндэтэй хэрэг мүн. Шэнэ ба боро газар ашаглалгада онсо шалгарһан комсомолецууд, хүбүүд, басагад иимэ значогоор шагнагдаха байна. Шэнэ газар ашаглаһан залуу габшагайшуулые хүндэтэ значогоор шагнаха гэһэн зууршалганууд Алтайн, Казахстанай, мүн Сибириин комсомольско организацинуудһаа ВЛКСМ-эй Центральна Комитедтэ ерэнэ.

Челябинска областиин Брединскэ МТС-эй комсомолецууд-трактористнууд В. Лебедев, Н. Люлин гэгшэд үнгэрэгшэ жэлдэ һайнаар хүдэлмэрилөө. Богонихон болзор соо тэдэнэр хоёр мянга шахуу гектар шэнэ газар хахалаа. Катавска МТС-эй тракторист М. Кистов халаан соо хоёр нормоһоо үлүүе хахалдаг байгаа. Тэдэнэр булта «Шэнэ газар ашаглаһанай түлөө» значогоор шагнагдаба.

Хойто-Казахстанска областиин Тимирязевска совхозой залуу хүдэлмэришэд-барилгашад: А. Лимаев, В. Торгашев, Н. Прокофьев болон бусад мүн лэ хүндэтэ значогоор шагнагдаһан байна.

«Шэнэ газар ашаглаһанай түлөө» гэһэн ВЛКСМ-эй ЦК-гэй значогоор 1.230 хүн шагнагдаа.

(ТАСС).

Студентнүүдэй үбэлэй амаралта

Студентнүүдэй үбэлэй амаралта январиин 24-һөө эхилхэнь. Залуушуул үбэлэйнгөө амаралтые һонирхолтойгоор үнгэргэхэ юм. Профсоюзна болон комсомольско организацинууд залуушуулда зорюулжа балнуудые, спортивна мүрысөөнүүдые, театрнуудта, музейнүүд болон выставкэнүүдтэ коллективнээр ошолгые, түүхэтэ газарнуудаар экскурси хэлгые эмхидхэхэ юм.

РСФСР-эй, Украинын, Белоруссиин, Грузиин, Прибалтийска болон бусад республикануудай дээдэ һургуулинуудай хоёр мянга гаран студентнүүд амаралтынгаа үедэ Москва ерэхэ юм. Тэдэнэртэ зорюулагдажа эндэ олон тоото һонирхолтой уулзалганууд болон культурна наада зугаа бэлэдхэгдэжэ байна. Айлшад Кремльдэ, МГУ-гэй байшанда орохо, музейнүүд болон уран зурагай галерейнүүдые хараха, столицын театрнуудаар ябаха юм.

Ленинградай дээдэ һургуулинууд болон техникумүүдэй һурагшад 600 гаран студентнүүдые айлшад болгон угтахаар хүлеэжэ байна. Үбэлэй амаралтын үедэ олон бүлэг студентнүүд ороной бусадшье городуудта ошохоор хараална.

(ТАСС).

„Шипкиин геройнууд“ гэжэ уранһайханай шэнэ фильм

...1876 он. Национальна бэеэ даанхай байдалай түлөө хатуу шэрүүн тэмсэлэй Болгарида боложо байһан үе. Харин булимтарагшадай олон зуун жэлэй дарлалтаһаа сүлөөрхын түлөө тэмсэһэн болгарска патриодуудые турецкэ эзэмдэгшэд хайрагамгүйгөөр хэһээнэ. Ородууд болгар яһатанда туһалхаяа ерэнэ. Советскэ болон болгарска кинематографиин мастернуудай суг хамтадаа байгуулһан «Шипкиин геройнууд» гэжэ уранһайханай фильм энээгээр эхилнэ.

Фильмые табигша С. Васильев, режиссёрнууд—А. Апсолон, П. Боголюбов, Ю. Музыкант, Я. Янков. Сценаристнь—А. Первенцев. Композиторнууд Н. Крюков, Ф. Кутев фильмдэ хүгжэм бэшээ.

«Шипкиин геройнууд» гэжэ фильм ниитын түлөөлэгшэдэй хабаадалгатайгаар СССР-эй культурын министерстводэ январиин 12-то харагдаба. Энэ кинокартина һаяар Москвагай экрануудта табигдахань.

(ТАСС).

Ородой түрүүшын революцида зорюулагдаһан выставкэ

ФРУНЗЕ, январиин 12. (ТАСС). «Ородой түрүүшын революциин табин жэлэй ой» гэжэ номой ехэ выставкэ Киргизскэ гүрэнэй библиотекэдэ мүнөөдэр нээгдээ. Марксизм-ленинизмын классигуудай зохёолнууд стенднүүдтэ ехэ олоор табигданхай.

Уранһайханай литературын зохёолнууд тусхай витринэдэ табигданхай юм. Тэдэ номууд соонь ородой түрүүшын революциин событинууд харуулагданхай.

Шатараар СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө

Шатараар ороной 22-дохи чемпионадай финальна турнирта хабаадагшадай составые СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физическэ культура ба спорт эрхилхэ комитет баталаа. Февралиин 11-дэ эхилхэ турнирта иимэ хүнүүд хабаадаха байна: гроссмейстернүүд Ю. Авербах, М. Ботвинник, Е. Геллер, П. Керес, А. Котов, Т. Петросян, В. Смыслов, М. Тайманов, С. Флор, мастернууд: В. Антошин, Г. Борисенко, Г. Иливицкий, И. Кан, В. Корчной, Г. Лисицын, В. Микенас, В. Симагин, Б. Спасский, С. Фурман, мастерта кандидат В. Щербаков.

Мүрысөөн мартын 15 болотор үргэлжэлхэ юм. (ТАСС).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые һайнаар хүтэлбэрилхэ

Хэжэнгын аймагай партконференциһээ

Хэжэнгын аймагай X партийна конференци һаяхан үнгэрбэ. КПСС-эй айкомой тоосоото элидхэлые айкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **А. А. Балханов** хэбэ.

Тоосоото үе соо КПСС-эй айком парти, правительствын тогтоолнуудые ажал хэрэг дээрэнь бэелүүлгэдэ партийна организацинуудай хүсые элсүүлхэ зуураа, эмхидхэлэй ба партийно-политическэ хүдэлмэреэ нилээд һайжаруулаа. Тэрэнэй ашаар аймагай ажалшадай материальна ба культурна ажабайдалай хэмжээнь дээшэлээ, ажахын ба политическэ гол шухала зорилгонууд урдынхиһаа нилээдгүй урагшатайгаар бэелүүлэгдэдэг болоо гэжэ элидхэл соо хэлэгдэбэ.

Гэхэтэй хамта, аймагай ажахы ба культурна байгуулалтые хүтэлбэрилхэ талаар айкомой болон аймагай партийна организациин хүдэлмэридэ бии байгаа горьтойхон дутагдалнуудые элидхэлшэ болон конференциин делегадууд шүүмжэлһэн байна. Хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ талаар парти, правительствын табиһан зорилгонуудтай зохилдуулан өөрынгөө хүдэлмэриие шэнэдхэхэ хэрэгые партиин айком ба аймгүйсэдком унжагайруулна гэжэ конференци тэмдэглээ.

Илангаяа нитын малажалые хүгжөөхэ ябадал ехэхэн дутагдалнуудтай. Мал үсхэбэрилгын гүрэнэй түсэб эбэртэ малаар, хонидоор, шубуугаар дүүргэгдээгүй.

Аймагай колхозууд малаа олоор һубайруулна. Энээнһээ боложо жэлһээ жэлдэ олохон толгой түл дутуу абтадаг байна. «Зурганай зам», «1-ое Мая» ба Маленковой нэрэмжэтэ колхозуудта эхэ хонидой 50—60 процентнь һубайрһан байна. Малай ашаг шэмэ үгэлгые дээшэлүүлгэдэ анхарал табигданагүй. Үнеэн бүриһөө дунда жэшээгээр 378 литр һү һааһан, хонин бүриһөө 1490 грамм ноoһо хайшалһан байна. Зарим колхозуудта бүришье багаар һүн һаагдаа.

Малай үбэлжэлгые эмхигүйгөөр үнгэргэжэ, нитын малай эдеэлүүлгэ, харууһалгые муугаар табиһанай гэмээр мүнөөшье жэлдэ малай гарза ехэ байна. Иимэ ушарһаа боложо адуу малай олошорхо ябадалда һаад ушарна.

Колхозой ажалда наукын түйлалтанууд ба түрүүшүүлэй дүй дүршэл мууса нэбтэрүүлэгдэнэ. Малай үүлтэр һайжаруулха, ашаг шэмэ ехэтэй малай тоо толгойе олошоруулха арга боломжонууд аймагта бии. Энэ ушарые зарим түрүү колхозууд, фермэнүүд болон малшадай түйлалтанууд лаблан гэршэлнэ. Жэшээнь, Ворошиловай, Молотовой нэрэмжэтэ колхозуудай МТФ, «Манай ажал» колхозой ОТФ мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые үлүүлэн дүүргэһэн байна.

Зарим һаалишад Сампилова, Чимытова, Афанасьева болон бусад үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1500 гаран литр һү һаагаа. «Заветы Ильича» колхозой түрүү хонишон нүхэр Федотов хонин бүриһөө 3,2 килограмм ноoһо хайшалаа. Тэрэ мэтээр хонишод Уладаев, Бадмацыренов («Коммунизм» колхоз), Тунжинова, Дашиева (Сталинай нэрэмжэтэ колхоз) болон бусад олон хүнүүд нэгэшье толгой мал гарзалуулдаггүй юм. Хэрбээ бүхы малшадай иигэжэ ажалладаг байгаа һаань, малажалаар горьтойхон амжалта түйлагдаха һэн.

—Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо нэгэ хүн 400 толгой хони харууһална. Түл абалгын үе соо энэ хонишондо хүндэшэг болохо гэжэ конференциин делегат нүхэр **Г. А. Цыденова** хэлэбэ. Саашань, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй эдэбхитэй һайнаар ажаллахаар эрхэ нүхэсэл байгуулха тухай тодорхой дурадхалнуудые оруулба.

Чесаный МТС, тэрэнэй директор нүхэр Хунхенов харьяата колхозуудтаа багаар туһалдаг гэжэ Маленковой нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ, делегат **Житихин** олон баримтануудтайгаар шүүмжэлбэ.

Аймагай МТС-үүдэй газарые шанар муутайгаар элдүүрилдэг, таряан ажалай түрүү аргануудые нэбтэрүүлдэггүй дээрэһээ жэлһээ жэлдэ бага ургаса хуряагдана гэжэ элидхэлшэ болон делегадууд тэмдэглэбэ.

МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд колхозой үйлэдбэриие һайжаруулха хэрэгтэ бодото туһаламжа үзүүлнэгүй. Колхозой ажахые гүнзэгыгөөр шэнжэлхэ ба шэнэ үүсхэл гаргаха талаар оролдолго хэнэгүй гэжэ олон делегадууд шүүмжэлбэ. Делегадууд **Аюржанаев, Мункин, Сангадиев** гэгшэд КПСС-эй айкомой инструкторска группануудай хүдэлмэридэ бии байһан алдуу дутуунуудые элирүүлэн шүүмжэлбэ.

Партиин айком, тэрэнэй секретарьнууд МТС болон колхозуудые ёһо тэдыгээр хүтэлбэрилдэг, тэдээндэ бодото туһаламжа багаар үзүүлдэг гэжэ делегадууд нүхэд **Ткаченко, Содномов, Хунзенов** гэгшэд тэмдэглэбэ.

Лекционно пропаганда һулаар табигданхай. Бурят-монгол хэлэн дээрэ лекцинүүд тон үсөөхэн уншагдана. Илангаяа Ворошиловай, Кировэй нэрэмжэтэ колхозуудай парторганизацинууд нитэ-политическэ хүдэлмэреэ хангалтагүйгөөр табяа гэжэ конференци дээрэ заагдаба.

Конференци дээрэ һургуулиин, элүүрые хамгаалгын, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай байдалдахи нилээд олохон дутуунууд тэмдэглэгдэбэ. Тэдэ эмхи зургаануудта туһалха ба ажал-ябуулгыень шалгаха талаар парторганизацинууд ба сомоной Соведүүд анхаралаа багаар хандуулдаг байгаа.

Конференци дээрэ хамта 24 хүн үгэ хэлээ. Мүн КПСС-эй обкомой бюрогой гэшүүндэ кандидат нүхэр **М. М. Могнонов** үгэ хэлээ.

Конференци айкомой тоосоон тушаа дэлгэрэнгы тогтоол баталан абаад, КПСС-эй айкомой шэнэ составые һунгаа.

* * *

КПСС-эй айкомой эмхидхэлэй пленум боложо, партиин айкомой нэгэдэхи секретаряар нүхэр **А. А. Балханов**, хоёрдохи секретаряар нүхэр **Ц. Л. Балданов**, МТС-үүдэй зонодохи секретарьнуудаар нүхэд **И. Я. Трунев**, ба **П. И. Борголов** гэгшэд һунгагдаба.

Нэгэ кружогой заняти дээрэ

Улан-Удын «Гастроном» гэжэ магазинай парторганизациин дэргэдэ эмхидхэгдэһэн партиин түүхэ шудалха кружогто һурагшад ээлжээтэ занятидаа барандаа сугларба. Тус кружогые хүтэлбэрилэгшэ нүхэр С. Ринчинов «КПСС-эй түүхын Хураангы курсын» долоодохи бүлэгэй түрүүшын гурбан разделэй удха тухай богонихоноор шье һаа, тодо һонирооор һурагшадтаа хөөрэжэ үгэбэ.

Занятиин эхилһэнһээ хойшо хоёрдохи час соо пропагандист хадаа «Зэбсэгтэ восстанида большевигүүдэй партиин бэлэдхэл ябуулһан тухай», «Партиин зургаадахи съезд» тухай хөөрэжэ үгэбэ. Тэрэнэй һүүлээр хөөрэлдөөн эхилбэ. Кружогто һурагша бүхэн бэлэдхэл һайнтай байһанаа харуулаа, тэдэнэр хөөрэлдөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Заняти дээрэ эгээн түрүүлжэ үгэ абаһан коммунист Костромин гэгшэ Февральска революциин һүүлээр орон доторхи байдал тухай тодорхойгоор тогтобо.

Партийна эхин организациин секретарь нүхэр Скොвородкина гэгшэ нэмэжэ үгэ хэлэхэ зуураа, буржуазно-демократическа революциһаа социалистическэ революцида оролгодо бэлэдхэхэ хэрэгтэ В. И. Ленинэй апрельскэ Тезисүүдэй айхабтар ехэ удхашанар тухай дэлгэрэнгыгээр тогтобо.

Удаадахи бүлэгөөр үгэ хэлэһэн коммунистнууд Ещенко болон бусад үзэһэн материалнуудаа һайнаар ойлгоһоноо харуулба. Тиихэдэ пропагандист С. Ринчинов болоһон хөөрэлдөөн тушаагаа богонихон шэнжэлэл хэхэ зуураа, Соведүүдэй республика тухай асуудалда тусгаар анхаралаа хандуулба.

Пропагандист С. Ринчинов занятидаа һайн бэлэдхэлтэй байба. Тэрэ хадаа хөөрэлдөө хэхэ темээрээ түсэб ба конспект зохёодог байна. Пропагандист хадаа Ленин ба Сталинай зохёолнуудһаа гадна, уранһайханай номуудые олоор уншана. Тиихэтээ хамта һурагшадтаа табиха асуудалнуудаа һайнаар бодожо үзэдэг, үнгэрһэн хөөрэлдөөндэ зүб тобшолол, анализ хэдэг байна. Заняти дээрэ үгэ хэлэнгүй үнгэрхые һэдэдэг хүнүүдые эдэбхитэй болгохо тушаа анхаралаа ехээр табидаг байна.

Гэхэ зуура, кружогой хүдэлмэридэ дутагдалнууд бии. Түбхын түрүүндэ кружогто һурагшад партиин горкомой дэргэдэ үнгэргэгдэдэг лекци болон консультацида барандаа ябадаггүй байха юм. Тиихэдэ зарим һурагшадынь конспект зохёодоггүй заншалтай. Эдэ бүхы дутагдалнуудые усадхаха хэрэгтэнь партиин райкомой пропаганда ба агитациин таһагай хүдэлмэрилэгшэд бодото туһаламжа үзүүлхэ зэргэтэй.

Д. Санжимитыпов.

Красноярска хизаар. Районно центр Новоселово тосхон шадар һүнэй консервын заводой барилга дүүргэгдэжэ байна. Үйлэдбэриин гол корпус, ТЭС, мастерскойнууд болон гараж баригдаа. Мүнөө үедэ завод түрүүшын продукци үгэжэ эхилээ. Завод жэл соо 1400 тонно хуурай һү үгэхэ юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Новоселовско һүнэй консервын заводой хатаалгын цех соо хуурай һү багсалжа ба хайрсаглажа байна. **ТАСС-эй фотохронико.**

МУХАРШЭБЭРЭЙ АЙМАГТА

ЖЭЛЭЙНГЭЭ ТҮСЭБҺӨӨ ГАДУУР

Александр Матросовой нэрэмжэтэ олзоборилгын артелиин валенка даралгын цехын коллектив үнгэрэгшэ жэлдэ эмхитэй һайнаар хүдэлмэрилжэ, жэлэйнгээ даалгабари аяар ноябриин 7-до дүүргэһэн байгаа. Тиин жэлэй дүүрэтэр түсэбһөө гадуур 500 паар валенка, 100 хэһэг һэеы үйлэдбэрилөө.

Мүнөө энэ артелиин коллектив түйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарангүй бүри эршэмтэйгээр хүдэлмэрилжэ байна.

МЕДИЦИНСКЭ ШЭНЭ ПУНКТНУУД

Аймагай ажалшадта медицинскэ туһаламжа нютаг дээрэнь үзүүлжэ байхын тула медицинскэ пунктнуудай тоо жэл бүри олошоруулагдана. Үнгэрэгшэ 1954 ондо Булганинай нэрэмжэтэ колхоздо фельдшерскэ пункт нээгдэһэн байна. Мүн Шаралдай гэжэ тосхондо ба «Эрдэм» совхоздо медицинскэ пунктнууд больницануудтайгаар эмхидхэгдээ.

МЕХАНИЗАЦИЛАГДАҺАН ФЕРМЭ

«Гигант» колхоз үнгэрэгшэ жэлдэ Сухара гэжэ нютагта малай типовой байра барижа, һүнэй-товарна фермэ эмхидхэһэн юм. Мүнөө энэ фермын ажал ехэтэй хүдэлмэри механизацилагдажа байна. Тэндэ дүүжэн харгы, кормозапарник тодхогдоо. Һаяар үшөө автоуһалуури ба электрын хүсөөр үнеэ һааха агрегат тодхогдохо байна.

Д. Цыренов.

Хүн зоной һонирходог темээр элидхэлнүүдые хэхэ

Ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ хэрэгые һайжаруулха зорилгоор Сэлэнгын аймагай колхозууд болон МТС-үүдэй дэргэдэ хэдэн олон лекторскэ нэгэдэлнүүд эмхидхэгдэнхэй. Тиихэдэ партиин айкомой дэргэдэ элидхэлшэдэй группа хүдэлмэрилнэ.

Би партиин айкомой элидхэлшээр баталагдаһаар 3 жэл тухай болооб. Тэрэ гэһээр ажалшадай дунда лекци болон элидхэлнүүдые хододоо уншажа байдагби. Парти, правительствын гаргаһан тогтоолнуудые ажалшадта тайлбарилан хөөрэжэ үгэдэг, уласхоорондын, орон доторой байдал тухай болон бусад темэнүүдээр лекци, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг байнаб.

Ехэнхидээ промышленна предприятинуудай коллективүүдтэ, МТС-эй механизаторнуудта элидхэлнүүдые олоор хэдэгби. Минии элидхэлнүүдые дуулахаяа хүн зон олоороо суглардаг, илангаяа залуушуул ехэ һонирхожо шагнадаг.

Советскэ засагай жэлнүүдтэ манай ороной хүнүүд сэдьхэл бодолойнгоо талаар үндэһөөрөө хубилаа, тэдэнэр ушар ёһо һайнаар мэдэдэг, культура ехэтэй хүнүүд болоо. Гэхэтэй хамта, манай советскэ общество дотор гээгдэнги хүнүүд бии, тэдэнэй дунда хуушанай үзэл бодолһоо, мухар һүзэгэй үлэгдэлнүүдһээ хүсэд хахасаадүй хүнүүд үшөөл байһаар.

Тиимэ тула илангаяа, арад зоной дунда лекционно пропагандые һайжаруулха хэрэгтэй. «Хүнэй ухаан бодолдо байһан капитализмын үлэгдэлнүүдтэй хайшан гэжэ тэмсэхэ ёһотойб» гэһэн темээр би олон лекци уншааб. Жэшээлбэл, иимэ лекци Галуута-Нуурай станциин клуб соо һаяшаг уншаа һэмби. Лекци шагнахаяа 100 гаран хүн сугларһан, асуудалнуудые тон олоор һураһан байна. Энэ лекциие бэлэдхэхэдээ тус станциин түмэрзамайхидай ажабайдалһаа абтаһан жэшээнүүдые олоор хэрэглэһэн байнаб. Эндэхи хүдэлмэришэдэй дунда архи ууха ябадалай олоор үзэгдэдэг хадань, архи хадаа советскэ хүнэй элүүр энхэ байдалдань харша юумэ гээшэ гэжэ лекци соогоо тусгаар тэмдэглэһэн байгааб.

Селендумын моторо-заһабарилгын заводой, Галуута-Нуурай загаһанай заводой, Сухын МТС-эй болон бусад клубуудта энэ темээрээ олон лекци уншааб. Ушар юуб гэхэдэ, эндэ зарим хүнүүдэй зүгһөө элдэб һамуу һалихай аашанууд баһал үзэгдэдэг байгаа. Иигэжэ хаана, ямар нэгэн хүдэлмэриин һүүлээр байһан газарта лекци уншажа хүдэлмэреэ хайшан гээд һайжаруулха тухай хэлэжэ үгэхые оролдодогби.

Би дайралдаһан лэ темээрээ элидхэл бэлэдхэдэггүй, харин ажалшад ямар темээр лекци гү, али элидхэл дуулаха дуратай байнаб, тэрэниие хараадаа абалсадагби. Хүдөө нютагуудаар ябахадамни уласхоорондын байдал тухай хүн зон ехэ һонирходог. Тиимэһээ би «Америкын империалистнууд-һүйдхэлшэ шпионаж эмхидхэгшэд мүн» гэһэн темээр элидхэл бэлэдхэжэ һаяхан дүүргээб. Энэ темээрээ партиин айкомһоо путёвко абаад, промышленна предприятинуудай коллективүүдтэ, МТС-үүдтэ ошожо, элидхэлнүүдые хэхэ байнаб. Тэрэшэлэн малажалай гүүртэнүүд болон отарануудаар ябажа уншаха хүсэлэнтэйб.

Минии һанахада, партиин айкомой тэрэнэй пропаганда ба агитациин таһаг элидхэлшэдэйнгээ хүдэлмэриие һайса хинан шалганагүй, эдэниие суглуулжа, уншаха лекци, элидхэлнүүдэйнь тематика тухай хэлэжэ үгэнэгүй. Хэрбээ бидэ, элидхэлшэдэй зохёон бэлэдхэһэн лекцинүүдэй, элидхэлнүүдэй текстые хирэ хирэ болоод лэ, партиин айкомой зүбшэн хэлсэдэг һаань, бидэнэй уншадаг лекцинүүдэй идейнэ хэмжээнь дээшэлхэ байгаа. Гадна, элидхэлшэ бүхэнэй харюусалгань, оролдолго хүшэлынь ханигүй ургаха һэн. Теэд иимэ хүдэлмэри ябуулагданагүй.

Энээн дээрэһээ боложо элидхэлшэдэй хүдэлмэридэ дутуу дунданууд олоор гарана. Бишье элидхэлнүүдые хүсэд һайнаар бэлэдхэжэ һураадүй байнаб. Тиихэдэ минии уншадаг лекцинүүдэй тематика үсөөн. Научно-атеистическэ темээр элидхэлнүүдые үсөөнөөр уншанаб. Эдэ дутагдалнуудаа партиин айкомой туһаламжаар һаяын сагта усадхаха ёһотойб.

Д. Дугаров, КПСС-эй Сэлэнгын айкомой штатнабэшэ элидхэлшэ.

Малшад улаан булантай болобо

Бичурын аймагай «Ленинский путь» колхозой правлени колхозниигуудайнгаа культурно-ажабайдалые улам һайжаруулхын тула хододоо анхаралаа хандуулжа байдаг.

Һаяхан энэ колхоз Бичурын МТС-эй туһаламжаар Муцугун гэжэ нютагай малшадта улаан булан нээбэ. Мүн тэндэ бани шэнээр баригдаһан байна. Мүнөө тэрэ улаан буландань «Родина» гэжэ радиоприёмник тодхогдоо, заахан библиотечкэ эмхидхэгдээ.

Тэндэхи малшад үдэшэ, сүлөөтэй сагтаа улаан буландаа сугларжа, элдэб лекци, хөөрэлдөөнүүдые шагнадаг, газетэ, журналнуудые уншадаг, радио шагнадаг болонхой.

М. Фалилеев.

Шэнэ номууд

Бурят-Монголой номой хэблэл иимэ шэнэ номуудые хэблэн гаргаба:

БМАССР-эй түүхэ. Нэгэдэхи том. Ород хэлэн дээрэ. 26 түхэриг 60 мүнгэтэ.

Х. Намсараев. Үүрэй толон. Роман. Ород хэлэн дээрэ. 5 түхэриг 90 мүнгэтэ.

Вл. Маяковский. Владимир Ильич Ленин. Бурят-монгол хэлэн дээрэ. 2 түхэриг 20 мүнгэтэ.

Н. Носов. Хүхюун дальбараанууд. Бурят-монгол хэлэн дээрэ. 1 түхэриг 50 мүнгэтэ.

ОЙ МОДОНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИИН ПРЕДПРИЯТИНУУДТА ШУХАЛА АНХАРАЛ ХАНДУУЛХА

Ф. ПЕТРОВ,
КПСС-эй Заиграйн айкомой секретарь

Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын сагүргэлжын анхарал оролдолгын ашаар ороноймнай ой модоной промышленность хүсэ ехэтэ шэнэ шэнэ техникээр элбэгээр хангагдана, хүдэлмэриинь жэлһээ жэлдэ һайжаржа байна.

Заиграйн аймаг республикымнай ой модоной промышленностиин ехэнхи хубиинень эзэлнэ. Аймаг дотор олон леспромхозууд, шпала хюрөөдэдэг заводууд, модоной комбинат болон бусад предприятинууд хүдэлмэрилнэ.

«Модо бэлэдхэлэй промышленностиин гээгдэлые усадхаха тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба КПСС-эй ЦК-гэй тогтоолой гараһанай һүүлээр партиин Заиграйн айком аймаг доторхи предприятинуудайнгаа партийна, профсоюзна, комсомольско организацинуудай хүдэлмэриие һайжаруулха талаар зарим тэды юумэ хэһэн байна.

Леспромхозуудай, тэдэнэй партийна организацинуудай хүдэлмэриие һайжаруулха зорилгоор хэдэн шухала асуудалнууд партиин айкомой пленумүүд болон бюро дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, абтаһан шиидхэбэринүүдые бодотоор бэелүүлгэдэ анхарал хандуулагдадаг, мүн партийна организацинуудай хүдэлмэридэ бодото туһаламжа үзүүлэгдэдэг болоо. Эдэ хэмжээнүүд аймагай промышленна предприятинуудай хүдэлмэриие саашадань һайжаруулгада нүлөөлһэн байна.

Аймагай леспромхозууд урда жэлнүүдтэ модо шэрэхэ түсэбөө дүүргэдэггүй байгаа һаа, 1953 ондо бүхыдөө жэлэйнгээ түсэбые амжалтатайгаар дүүргэжэ, даалгабариһаа гадуур 150,3 мянган кубометр барилгын модо Эхэ орондоо үгэһэн байна. Үнгэрэгшэ 1954 ондо аймагаймнай модошод түсэбһөө гадуур 186 мянган кубометр модо үгэхэ гэһэн социалистическэ уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ шадаба. Баруун-Тарбагатайн, Эрийскэ. Хандагатайн, Шулуутайн леспромхозууд һүүлэй жэлнүүдтэ хүдэлмэридөө эрид хубилалта хэһэнэй ашаар социалистическэ мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябалсана. Эдэ предприятинууд хайшан гээд түрүү зэргэдэ гаража шадааб гэхэдэ, тэдэнэрэй үйлэдбэридэ цикличностиин график, модые гэшүүһэнһээнь сэбэрлээд ута зандань шэрэхэ, неделинүүдэй хоорондо хүдэлмэреэ байлгангүйгөөр ябуулха болон ажалай бусад шэнэ аргануул нэбтэрүүлэгдэһэн байна. Эдэ хэмжээнүүд ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, квартал, һара бүхэнэй түсэбые саг соонь дүүргэхэ арга олгоно.

Ажалай бүтээсые дээшэлүүлгэ хадаа ажахын эгээл шухала асуудалнуудай нэгэн болоно. Энэ талаар Баруун-Тарбагатайн леспромхозой хүдэлмэри дээрэһээ нэгэ жэшээ харая. 1954 оной 11 һара соо списогтэ байһан хүдэлмэришэн бүхэн түсэбэй ёһоор 236,6 кубометр модо бэлэдхэхэ һаа, 275,2 кубометр бэлэдхэһэн байха юм.

Леспромхозуудта ажалай түрүүшүүл улам олошорно. Баруун-Тарбагатайн леспромхозой хүдэлмэришэдэй дунда эршэтэ ажалаараа хүндэтэй болоһон электрохюрөөшэн Гомбо Бадмаев үдэр бүриингөө нормые 155 процентһээ доошо бэшээр дүүргэнэ. Тиихэдэ шофер В. Кучумов, модо ябталагша Б. Жарнаков, бульдозер жолоодогшо В. Истомин болон бусад халаанайнгаа нормые 193 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

Аймагаймнай леспромхозуудта хүдэлмэреэ бүхыдэнь цикличностиин графигаар ябуулдаг болоһон пунктнууд олон. Тэдэнэй тоодо Хандагатайн леспромхозой Хара Хүтэл, Шулуутайн леспромхозой Тамахтай болон бусад пунктнууд оролсоно.

Ой модоной промышленностиин предприятинуудай гээгдэлые усадхаха талаар зарим тэды хүдэлмэри хэгдэжэ байбашье, аймагтамнай гүрэнэй түсэбые үшөө дүүргэжэ шададаггүй леспромхозууд бии байһаар. Тэдэнэй тоодо Черемуховска леспромхоз (директорынь нүхэр Языков), № 16 леспромхоз (директорынь нүхэр Рубцов, парторганизациинь секретарь нүхэр Кислицын), түлишын промышленностиин управлениин Гортоп (директорынь нүхэр Нарсонов, парторганизациинь секретарь нүхэр Цыденжапов) оролсоно. Дурсагдагша предприятинуудта машина зэмсэгүүд дүүрэн хүсөөрөө ашаглагданагүй, ажалай түрүү аргануул үйлэдбэри дээрэ удаанаар нэбтэрүүлэгдэнэ. Олон тоото хүдэлмэришэд предприятиин шухала ажал дээрэ табигдаагүй байһаар. Хүдэлмэришэдтэ ажаһуудалай-культурна һайн услови байгуулагданагүй. Зарим леспромхозуудта худалдаа наймаан хангалтагүйгөөр табигданхай. Эдэ шалтагаануудһаа боложо, олохон хүдэлмэришэд нормоёо дүүргэдэггүй байна.

Аймагай зарим леспромхозуудай удаан саг соо хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилжэ байһанда партиин айком, тэрэшэлэн «Забайкаллес» комбинат зэмэтэй. Хэрбээ Черемуховска леспромхозой ямар шалтагаан дээрэһээ гээгдэлдэ ороһониие тус комбинадай начальник нүхэр Афанасенкын шалгажа үзөөд, элирүүлэгдэһэн дутагдалыень усадхахын түлөө саг соонь хэмжээ абаад, трактор, автомашина, электростанци болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдөөр туһалаа һаань, энэ леспромхоз гээгдэлһээ үни гараха байгаа.

Аймагай промышленна предприятинуудай ба тэндэхи партийна организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд продукциин өөрынь үные химдаруулхын, предприятиин ашаг олзотойгоор хүдэлмэрилхын түлөө шангаар тэмсэнэгүй. Ой соо, дээдэ складта модоной ехээр гээлтэ хоролтодо ородог, барилгада хэрэглэгдэхэгүй модоной наймаанда гаргагдадаггүй дээрэһээ зарим леспромхозуудай продукциин сэн тон үнэтэй болоно. Жэшээнь, Заиграйн аймагай леспромхозуудай урда жэлнүүдтэ модо бэлэдхэһэн газарнуудта 207,3 мянга шахуу кубометр түлеэн хэбтэжэ байна. Тиихэдэ тэдэ талмайнуудые саг соонь сэбэрлээгүй дээрэһээ һүүлшын 3 жэлэй турша дотор миллион шахуу түхэригэй яла түлэгдөө. Мүн 4 леспромхозой складуудта 200 мянган кубометр түлеэн хаанашье хэрэглэгдэнгүй, үмхиржэ хэбтэнэ. Тэрэниие бэлэдхэхын тула хэды шэнээн ажал, мүнгэн зөөри гаргашалагдааб? Мүнөө энэ хадаа гүрэнэй хэдэн миллион түхэригые миил дараад байһантай адли болоно.

Бэлэдхэгдэһэн түлеэ наймаанда гаргахагүй ябадал предприятиин финансова ажахые ехэхэн хохидолдо оруулна. Жэшээнь, № 16 леспромхоз миллион шахуу түхэригэй продукциие ондоо предприяти болон организацинуудта элдэб шалтагаанаар тушаажа шадахаяа болиһон дээрэһээ бэрхэшээлнүүдтэй тохёолдоно. Тэрэшэлэн Шулуутайн леспромхоз 3 миллион шахуу түхэригэй түлеэ хаанашье ябуулха аргагүй болонхой.

Ороной промышленна предприятинуудай ехээр хэрэглэжэ байһан барилгын модо ашаалан ябуулга хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнхэй. Гансахан Шулуутайн леспромхозой складта 70 мянган кубометр модон хэбтэжэ байна. Иимэ байдал леспромхозой нэгэ жэгдээр хүдэлмэрилхэ ябадалда ехэхэн һаад ушаруулна.

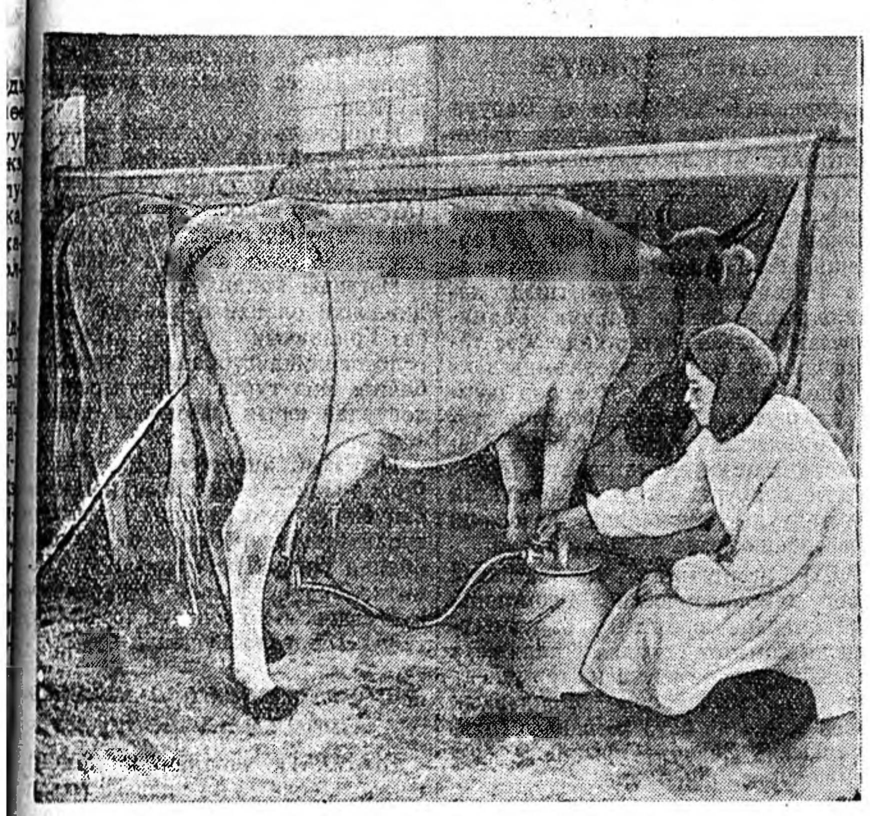
Трактор, автомашина болон бусад зэр зэмсэгүүдые һайн шанартайгаар заһабарилха гээшэ леспромхоз бүхэндэ ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ шухала удхашанартай. Гэхэтэй хамта, энэ талаар ехэхэн дутагдалнуудай бии байһые тэмдэглэхэ шухала. Улан-Удын «Механлит» завод леспромхозуудай машина зэмсэгүүдые муугаар заһабарилна. Тэндэ капитальнаар заһабарилагдаһан олонхи трактор, автомашинанууд түргөөр эбдэршэнэ. «Забайкаллес» комбинат леспромхозуудайнгаа техникые запасной частьнуудаар мууса хангана, ажал ехэтэй хүдэлмэриие механизацилха хэрэгтэ зохихо анхарал хандуулнагүй. Тиимэһээнь зарим леспромхозуудта модо ашаалха ба буулгаха хүндэ хүшэр хүдэлмэри гараар хэгдэнэ.

Леспромхозуудай хүдэлмэридэхи эдэ дутагдалнуудые усадхаха асуудалые аймаг дотор гүйсэд шиидхэхын аргагүй. Тэдэниие усадхалгада «Забайкаллес» комбинат, республикын Госплан, БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет ехэхэн туһаламжа үзүүлхэ ёһотой.

Республика дотороо элдэб хайрсагууд болон бусад хэрэгсэлнүүдые хэхын тула леспромхозуудай складуудта миил хэбтэжэ байһан модонуудые хэрэглэжэ юундэ болохогүй гээшэб? Энэ шухала асуудалай шиидхэгдэжэ болохоор байһаниие иимэ баримта дээрэ харуулая. Улан-Удын мяха-консервын комбинат үйлэдбэрилһэн продукцияа багсалха хайрсагуудые хэхын тула модо бэлэдхэлгэ дээрэ тон олон хүдэлмэришэдые барижа байна. Тиихын орондо Заиграйн аймагай леспромхозуудай складуудта хэбтэһэн, барилгада орохогүй модые элбэгээр хэрэглэжэ болохо бшуу.

Гээгдэлдэ ороһон леспромхозуудай парторганизацинуудта бодото туһаламжа үзүүлнэгүй гэжэ һаяхан үнгэрһэн аймагай XIII партийна конференциин делегадууд партиин айкомые тон шангаар шүүмжэлээ. Мүнөө партиин айкомой шэнэ состав промышленна предприятинуудай, тэдэнэй партийна организацинуудай хүдэлмэриие эрид һайжаруулан, гээгдэнги предприятинуудые түрүүшүүлэй зэргэдэ гаргахын түлөө шухала хэмжээнүүдые абажа байна.

МАЛАЙ ҮБЭЛЖЭЛГЫЕ ЭМХИТЭЙГЭЭР ҮНГЭРГЭЕ!

Үнгэрһэн жэлдэ, зооветинститудай һуралсалай-туршалгын ажахын һүнэй-товарна ферма үнеэн бүриһөө түсэбэй ёһоор 4200 литр һү һаахын орондо 4928 литр һаагаа. Энэ фермын һаалишан, хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадалсаһан Зинаида Максимова даажа байһан үнеэдэйнгээ тус бүриһөө дунда зэргээр жэл соо 5228 литр һү һаагаа. Энэ жэлдэ тэрэ үнеэн бүриһөө 5500 литр һү һааха уялга абаба. Тэрэнэй жэшээгээр фермын бусад һаалишад дээшэлүүлэгдэһэн социалистическэ уялгануудые абаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Максимова үнеэдээ электрын аппарадаар һаажа байна.

М. Минеевэй фото.

МТС-эй мэргэжэлтэд туһалнагүй

Цагаан-Усанай МТС-эй харьяата колхозуудта малай үбэлжэлгэ һайнаар үнгэргэгдэнэ гэхын аргагүй. Юуб гэхэдэ энэ шухала хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, малай үбэлжэлгые эмхидхэхэ, хүтэлбэрилхэ уялгатай байһан МТС-эй дирекци болон тэрэнэй мэргэжэлтэд хара аяна хараад лэ, харьяата колхозуудтаа туһалангүй һууна.

Кагановичын нэрэмжэтэ колхозые абаад үзэе. Энэ колхоздо үбэлжэлгын эхилһэнһээ хойшо малай нэгэшье гүүртэ, отаранууд дээрэ МТС-эй нэгэшье мэргэжэлтэ ерээгүй. Хэтэрхэдээ МТС-эй директор нүхэр Коротков энэ асуудалаар һонирхоогүй, дурсагдаһан колхоздо ерэжэ, нэгэшье нюураа харуулаагүй байһаар.

Зүгөөр, МТС-эй главна агроном нүхэр Вашковес колхозой 100 гаран буруунуудай байдаг гүүртэдэ кормозапарник тодхохо хүдэлмэри эмхидхэхэеэ ерэһэн аад, бүтээһэншье юумэниинь үгы, бусаһан байгаа. Мүнөө тэдэ буруунууд буйлуулагдаагүй тэжээл эдиһэн дээрэһээ хүсэ шадалаа гээжэ захалаа. Энэ колхоздо солоомо хэршэдэг машина хүдэлгэхын тула «Беларусь» гэжэ трактор асарагдаһан аад, юушье хэнгүй һөөргөө бусаагдаһан байна.

Боргойн сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой малай үбэлжэлгэ бүришье һаа муу. Эндэ малай тэжээл буйлуулжа эдюулхэ хүдэлмэри хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнхэй. Мүн малайнь үбһэ тэжээл гамгүйгөөр, хайша хэрэгээр гаргашалагдаһан дээрэһээ үригдэжэ, хороогдожо байна.

Энээнһээ шалтагаалан, тэжээл татаг багаар үгтэнэ. Тиимэһээ зарим гүүртэ, отарануудта малнууд туража, гарзалжа захалаа. Малнууд муугаар бэлдэгдэһэн байрануудта үбэлжүүлэгдэнэ. Энэ колхоз шэнэ түл абалгада тэрэшэлэн муугаар бэлэдхэнэ.

Эдэ колхозуудта малай тэжээл зөөлгэ муугаар эмхидхэгдээ. МТС-эй тракторнууд дүтын үбһэ солоомо шэрээд лэ, саашаа холо гаранагүй.

Г. Дармаев.

Оролдосотой ажалай аша үрэ

Яруунын аймагай Маленковэй нэрэмжэтэ колхоз ажахын үнгэрэгшэ жэлые амжалтатайгаар үнгэргэбэ. Малажал хүгжөөхэ түсэбөө бүхы түрэлэй малаар дүүргээ. Мүн малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ талаар горьтой хүдэлмэри хэгдэжэ, амжалта туйлагдаа. Үнеэн бүриһөө 660 литр һү һааха түсэбтэй аад, 800 литр һааһан байна. Зарим һаалишад наукын ба түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые шадамараар хэрэглэжэ, бүри ехэ һү һаагаа. Жэшээнь, Цымжит Намжилова даажа абаһан 11 үнеэдэй тус бүриһөөнь 1471 литр, Долгор Базарова—1307 литр, Цындема Балданова—1218 литр һү һааһан байна.

Мүнөө энэ колхозой малшад малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхын түлөө оролдосотойгоор ажаллажа байна. Колхозой правлени, партийна организаци, бүхы колхознигууд малаа тураангүй, муудхаангүй ондо оруулхын, шэнэ түлнүүдые бүрин бүтэнөөр абажа түлжүүлхын тулада бүхы хүсөөрөө оролдоно. Энэ колхозойхид үшөө зун байхада үбэлэй хүдэлмэридэ бэлэдхэһэн юм. Эдэбхи үүсхэлтэй колхозник Бадма Цыбикович Цынгежаповай хүтэлбэрилдэг барилгын бригада Хыргында гэжэ газарта үнеэдэй хоёр байра, тэжээлэй кухни, тоһоной пункт, силосэнэ хоёр набтар башни, электростанци, байрын 5 гэр, улаан булан ба бусад барилгануудые түргэн аргаар бодхооһон байна. Мүн ондоо тээгүүр байһан малай байранууд заһабарилагдаһан, дулаалагдаһан, арбаад гэр, улаан булангууд баригдаһан юм.

Энэ колхоз яһала горьтой үбһэ тэжээл бэлдэһэн байгаа. Зариманиинь малай гүүртэнүүдтэ зөөгдэжэ асарагданхай. Солоомые жэжэ болотор хэршээд, дэбтээжэ, үбһэнтэй холижо амта оруулаад, зоотехническэ заабариин ёһоор малда эдюулнэ. Энээнтэй хамта, малнуудаа үбэлэй бэлшээридэ адуулдаг байна.

Эндэхи малшад малайнгаа үбэлэй харууһые һайнаар эмхидхэжэ, ашаг шэмынь доошолуулнагүй. Энээниие иимэ баримтанууд гэршэлнэ. Колхозэй эрхим һаалишан Долгор Базарова ажахын энэ жэлэй түрүүшын 3 һара соо үнеэн бүриһөө 311 литр, һаалишан Ханда Жалсанова 275 литр һү һаагаа.

Маленковой нэрэмжэтэ колхозойхид шэнэ түл абалгада һайнаар бэлэдхээ. Тугалнуудые эхэһээнь һалгаажа, мүн түлигдэдэггүй байрада түлжүүлхэ арга хэрэглэхын тулада Кыргындэ гэжэ нютагтахи гүүртын байрада арба гаран клеткэнүүд түхеэрэгдэһэн, тугалнуудые зүбөөр харууһалхын тулада ветеринарна санитар томилогдоһон байна. Мүн кошарно-базова аргаар хурьгадые түлжүүлхын тулада байранууд бэлэдхэгдэнхэй.

Колхозой партийна организаци, правлени малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэлгэдэ ехэ оролдолго гаргана. 12 коммунистнууд малажалда эльгээтдэжэ, тэдэнэй зариманиинь фермэнүүд болон гүүртэнүүдые даагшадаар томилогдоо, бэшэниинь малшадаар ажаллана.

Малажалай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхын тулада партийна организаци 12 агитаторнуудые томилоо. Эдэнэр малшадай дунда политическэ хүдэлмэри ябуулна, хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ тухай парти, правительствын тогтоолнуудые тэдэндэ хөөрэжэ үгэнэ. Һүнэй-товарна фермые даагша коммунист Даши Базаров, гүүртые даагша Бабу Цыденов, барилгашан Бадма Цынгежапов гэгшэд эдэбхитэй агитаторнууд гэжэ тоологдодог. Эдэ нүхэд наука ба түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые малшадта тайлбарилжа үгэдэг, малай харууһа эмхидхэхэ, эдеэлүүлхэ тухай заажа үгэдэг байна. Мүн Сосновско МТС-эй зоотехник Доржиев, ветфельдшер Машанов гэгшэд ехэ туһа хүргэдэг юм. Колхозой түрүүлэгшэ Цыдыпов, партийна организациин секретарь Намжилов гэгшэд фермэнүүд, гүүртэнүүд, отарануудаар ходо ябажа, малажалай хүдэлмэрилэгшэдэй байра байдалые һайжаруулхын, тэдэнэй эрилтые хангахын тулада оролдодог байна. Мүнөө олон гүүртэнүүдтэ улаан булангууд түхеэрэгдэнхэй, тэндэнь элдэб янзын литература, радиоприёмнигууд, шатар, даам бии, газетэ болон журналнууд абаашагдадаг. Олон гүүртэнүүдэй байһан газарта һаяшаг культбаза байгуулагдаа.

Маленковой нэрэмжэтэ колхозэй малшад ажахын энэ жэлдэ малажал хүгжөөлгэдөө, малай ашаг шэмэ дээшэлүүлгэдээ шэнэ амжалта туйлажа шадаха байха.

А. Шулунов.

Тэжээл бэлдэхэ хүдэлмэри механизацилагдана

Хэжэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой правлени малажал дээрэхи ажал ехэтэй хүдэлмэриие механизацилхын, малшадые культурна ажабайдалаар хангахын тула хододоо анхаралаа хандуулжа байдаг.

Энэ жэлдэ колхоз хоёр кормозапарник абажа, централЬна гүүртэ дээрээ тодхоо. Мүнөө тэндэ солоомо хэршэдэг машина тодхожо байна.

Мүн малшадта зорюулагдан улаан булан эмхидхэгдээ. Тэндэнь радиоприёмник тодхогдоо, газетэ, журнал, элдэб номууд саг үргэлжэ абаашагдадаг болоо.

Мүнөө тус гүүртын малшад малаа нэгэшье тураангүй, һайнаар ондо оруулжа байна.

Ж. Лыгденов.

Малшадта онсо анхарал хандуулнабди

Үбэлэй хүйтэндэ эсэхэ сусахые мэдэнгүйгөөр хүдэлмэрилжэ байһан малшадые үргэн хэрэглэлэй эд бараагаар таһалдалгүйгөөр, элбэгээр хангаха гээшэ хүдөөгэй худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй шухалын шухала уялга болоно.

Хориин аймпотребсоюзай правлени энэ зорилгоёо дүүргэхын тулада намар, эртэ байхаһаа хойшо колхозуудайнгаа малшадые дулаан хубсаһа хунараар, шухала хэрэгтэй эд бараагаар хангаха хэрэгтэ анхаралаа хандуулжа эхилээ һэн. Тиин малай үбэлжэлгын эхилһэнһээ хойшо фермэ, гүүртэ дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан малшадта 1600 хэһэг телогрейкэ, хүбөнтэй 500 үмдэ, 1700 паар валенка, 1500 хэһэг малгай, 14 полушубка, 1200 паар кирзовэ сабхи худалдагдаа.

Аймпотребсоюзай системын хүдэлмэрилэгшэд малшадта гансахан эд бараа наймаалһаараа хизаарлана гэжэ болохогүй. Тэдэнэр колхоз бүхэндэ үргэнөөр баригдажа байһан малай типовой байрануудта шухала хэрэгтэй барилгын материалнуудые (хадааһа, сонхын шэл, хирпиисэ, шифер гэхэ мэтые) саг болзор соонь абаашажа наймаалха уялгатай. Мүн тэрэшэлэн наймаанай системээр колхозуудта малай концентрированнэ тэжээл наймаалагдаха байна. Энэ талаар манай сельпонууд тиимэ ехэ хүдэлмэри хэжэ шадаашьегүй һаа, үнгэрһэн намарһаа хойшо 900 квадратна метр шэл, малай 350 тонно элдэб тэжээл, 15 тонно извёстко колхозуудта худалдаа. Эдэ бүгэдэ үшөөл багаар асарагдажа наймаалагдаа гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Худалдаа наймаанай түрүүшүүлһээ жэшээ абажа, нүүдэл автолавка эмхидхэгдэһэн байгаа. Тус автолавка эмхидхэгдэһэнһээ хойшо зуугаад мянганай эд бараа малшадай дунда наймаалаад байна. Тэрэнэй наймаанда промышленна, эдеэ хоолой болон бусад эд товарнуудай ассортимент яһала элбэг юм. Автолавкаһаа гадна, 14 наймаалагшад аймагайнгаа холын гүүртэнүүд ба отарануудта ябажа, нүүдэл наймаа хэнэ. Тиихэдэ малшадай байдаг газарнуудта 11 лавканууд хүдэлмэрилнэ.

Аймаг дотор Үдын сельпогой коллектив муу бэшээр хүдэлмэрилжэ байна. Сельпогой түрүүлэгшэ нүхэр Цыбиков малшадые үргэн хэрэглэлэй эд бараагаар гүйсэд хангахын тулада магазинуудайнгаа наймаалагшадта шанга эрилтэ хэдэг, хүдэлмэриень зүбөөр эмхидхэхые оролдодог. Маленковой, Кировэй нэрэмжэтэ, «Пламя», «Победа» колхозуудта худалдаа наймаанай хүдэлмэри урда жэлэйхиһээ нилээд һайжараа.

Колхознигуудые, МТС-үүдэй механизаторнуудые эд бараагаар элбэгээр хангахын тулада худалдаа наймаанай хүдэлмэри энэ жэлдэ зарим тэды һайжарбашье, үшөөл ехэнүүд дутагдалнууд бии байһаар. Автолавкымнай хододоо ябажа байдаг маршрудгүй дээрэһээ зарим гүүртын малшад тэрэнэй хэзээшье ерэхыень мэдэдэггүй. Краснопартизанска, Арын сельпонууд нүүдэл наймаа муугаар эмхидхэнэ. Тиихэдэ зарим колхозуудай правлени наймаанай хүдэлмэридэ туһалнагүй. Магазинуудай наймаалагшадта эд бараа асархыень мори унаа үгэхэгүйһөө эхилээд, хүдэлмэридэнь хэрэгтэй анхарал хандуулнагүй.

Аймпотребсоюзай правлени хүдэлмэридөө байһан дутагдалнуудые түргөөр усадхажа, худалдаа наймаанай хүдэлмэриие саашадань һайжаруулхын түлөө тэмсэхэ ёһотой.

Р. Ильин, Хориин аймпотребсоюзай түрүүлэгшэ.

57 жэлдэ багшаар ажаллаба

Һаяшаг Кяхтын педагогическа училищиин багшанар болон студентнэр багша Екатерина Иннокентьевна Поповагай түрэһэнһөөнь хойшо 75 жэл гүйсэһэнэй ойе тэмдэглэбэ.

Нүхэр Е. И. Попова 57 жэлэй турша соо залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ мэргэжэл шадабари ба эрдэм бэлигээ зорюулжа байна. Тэрэнэй һургажа гаргаһан олон тоото хүбүүд, басагад мүнөө элдэб мэргэжэлтэй хүнүүд болонхой. Багшынгаа жэшээгээр тэдэнэр Эхэ оронойнгоо улам бэхижэхын тула бүхы хүсэ шадалаа зорюулдаг байха юм. Жэшээнь, Екатерина Иннокентьевнагай һурагша ябаһан, мүнөө багша нүхэр С. Т. Налобардина гэгшэ һайнаар ажаллаһанайнгаа түлөө Ленинэй орденоор шагнагдаһан байна.

Парти, правительство нүхэр Е. И. Поповагай ажалые үндэрөөр сэгнэжэ, тэрэниие «Ажалай Улаан Тугай» орденоор ба «1941—45 онуудта болоһон Эсэгэ оронoo хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ шэн зоригтойгоор ажаллаһанай түлөө» гэһэн медаляар шагнаһан байна.

Нүхэр Е. И. Попова 75 наһа гүйсэбэшье ургажа ябаа залуу үетэниие коммунистическээр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа байна.

Б. Ванчиков.

Жамсо ТУМУНОВ

СЯО САНИИН ШЭНЭ НОМ

Ургажа ябаа залуу наһандаа нүгшэһэн оюун бэлигтэ уранзохёолшо Жамсо Тумунович Тумунов манай газетын хүдэлмэридэ үнинһөө хойшо эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг байһан юм. Тэрэнэй бэшэһэн удха түгэлдэр, уран хурса публицистическэ статьянууд, шүлэгүүд, рассказууд, очеркнууд манай газетэдэ саг үргэлжэ толилогдодог байгаа. Хитадай уранзохёолшо Сяо Саниин (Эми Сяогой) номдо зорюулһан энэ рецензи Жамсо Тумунович наһа бараха үдэрөө ами наһанайнгаа һүүлшын минута хүрэтэр бэшэжэ дүүргэһэн байна. Тэрэниинь газетынгээ мүнөөдэрэй номерто толилбобди.

Мандаһан хитад арадай эрхим зохёолшо нүхэр Сяо Саниин шэлэгдэмэл зохёолнууд ород хэлэн дээрэ шэнээр оршуулагдан хэблэгдэбэ. Сяо Сань хадаа энэнэй урда тээ Эми Сяо гэһэн литературна нэрээр хэблэгдэдэг байгаа. Революционно поэт Сяо Сань советскэ литературын эрхим хани нүхэр мүн. Тэрэнэй шүлэгүүд ород арадай революционно поэдүүд ба хитад арадай түрүү бодолто зохёолшодой нүлөө доро бүрилдэн ургаһан байна. Хитадай коммунистическэ партиин хуушанай гэшүүн Сяо Сань бэлигтэ шүлэгшэ байхаһаа гадна, томо литературовед, мэдээжэ прозаик мүн. Советскэ Союзда хэблэгдэдэг «Интернациональна литература» гэһэн журналай хитад хэлэн дээрэхи хэблэлые тэрэ арбаад жэл соо хүтэлбэрилһэн юм. Зохёолшо Сяо Сань өөрынгөө арадай бодото патриот, эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэдэй хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн, Бүхэхитадай арадай түлөөлэгшэдэй суглаанай депутат, Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совэдэй гэшүүн, советскэ арадай үнэн сэхэ хани гэжэ өөрынгөө ажал-ябуулгаар тодоржо гараһан хилын саанахи нүхэрнай юм.

Сяо Сань мэнэ һая Москвада үнгэргэгдэһэн советскэ уранзохёолшодой Хоёрдохи Бүхэсоюзна съезддэ айлшан боложо хабаадалсаха зуураа:

—Бүхы советскэ ба Бурят-Монголой уранзохёолтой танилсаһан хитад арад болбол Агууехэ Советскэ Союзай болон Бурят-Монголой арад зонтой угаа халуун хани барисаатай байһанаа улам хүсэтэйгөөр мэдэрнэ,—гэжэ Бурят-Монголой уранзохёолшодто эльгээһэн шэнэ жэлэйнгээ амаршалга соо тэмдэглэнэ.

Саашань өөрынгөө бэшэг соо нүхэр Сяо Сань иигэжэ хөөрэнэ:

«Байгалай эрьеэр би олон дахин үнгэржэ гарадаг байгааб. Эндэ ябаха зуураа ханьска династиин үедэ хитад арадай зохёолшо Су-у[1] гэгшын Байгал шадар хони адуулжа ябаһан тухайда хитад арадай дууе дурдадаг ба дууладаг байгааб.[2]»

Зургаан зуун миллион хитад арадай хэлэн дээрэ Бурят-Монголой уранзохёолшо Хоца Намсараевай зохёол үнгэрһэн жэлдэ хэблэгдэн гараба. Энэ хадаа бурят-монгол советскэ уранзохёолдо манай хүршэнэрэй ехэхэн анхаралаа табидагыень гэршэлнэ.

Сяо Саниин шэнэ гараһан ном ород поэт И. Френкелиин редакци доро хэблэгдэһэн байна. Тус номһоо «Кантонско коммунын дурасхаалда» гэһэн поэмын отрывок оршуулагдаба.

1.

«Барайгар—хүдэлмэришэдтэ!
Газар—таряашанда!
Бүхы засаг —Соведүүдтэ!
Үхэл—гоминданда!»
Ханхинан байгаал иимэ дуун
Кантон городые сууряатуулан,
Хүдэлмэришэн, таряашан,
солдадууд
Хүсэлөөл зорилгонуудаа
бэелүүлэн.
Агуу үдэрнүүдээ һайшаан дурдан,
Алхалнал ажалша хитад арад.
«Дайсад-эбсэгшэдые замһаа
сэбэрлэн,
Дабхиял урагшаа, арадни,
нэгэдэн!».

2.

Декабрь һарын арбан нэгэн[3]
Дэмы дээгүүрнай үнгэрөө бэшэл.
Алха, балтатай улаан тугнай
Ажалша Кантониие бадараан
мандалай.
Үбэлэй сэнтэнги, харанхы
үглөөгүүр —
Үйлсэдэ жагсаба улаан
гвардеецүүд,
Тэмсэлшэд бодобо арадайнгаа
түлөө,
Тэдэнэрэй сохилтоһоо дайсан
һүнөө.
Наяралдажа байһан гоминдан
этэгээдүүд,
Няса сохигдоод, городһоо
этэрүүлээ..
Тэмсэлые хүтэлбэрилһэн Чжан
Тай-лай
Трибуна дээрэһээ иигэжэ хэлэлэй
«Хүдэлмэришэ, таряаша, солдат
нүхэд,
Аршалхын түлөө Хитад оронсо
Байгуула Совет засаг өөрынгөө,
Хамгаала тэрэнээ хүсөө нэгэдхэн!»

3.

Харата бузар английска
империалист,
Канонеркэнүүдэйнгээ хүсэндэ
ханана гүш?
Хорото сагаантани Кантон
асараалши,
Кантоной Коммуные һүнөөхые
хамһалсажа...
Ши, зольбо золиг, мэдэнэ гүш:
Шиидамдагдаһан Кантониие
амида гэжэ,
Манай тэмсэлшэдые
дарагдадаггүй гэжэ,
Мандаһан Кантоной улаан
тугуудаар
Түмэ миллион индус арадууд
Тэмсэлдэ революцяар уряалагдаа
гэжэ?
Хара дотортой Японой
империалист,
Кантоной Коммуные буудан
алаалши.
Дарагдаа гэжэ бидэниие һанана
гүш?
Дахин тэмсэлдэ бодохогүй гээ
гүш?
Ши, зольбо золиг, мэдэнэ гүш,
Шиидамдагдаһан Кантониие
амиды гэжэ,
Коммунын уряалые бадараа гэжэ,
Корейн арадые жагсаа гэжэ?
Садахаяа болиһон французска
империалист,
Совет засагые Лунчжоуһаа
һалгаалши....
Сохигдоо гэжэ бидэниие һанаа
гүш,
Совет засагые хосороо гээ гүш?
Ши, зольбо золиг, мэдэнэ гүш,
Шиидамдагдаһан Кантониие
амиды гэжэ,
Кантоной Коммунын улаан галые
Хайфан, Сайгон дээгүүр бадарна
гэжэ? —
Кантоной Коммунын улаан тугые
Хамаг колониин зон һайшаанал.
Дарлагдаһан оронуудта Соведэй
тогтохые
Даамай һайханаар Ленин
юрөөгөөл.
Алагдаал Кантондо зургаа
мянган тэмсэлшэд,
Арбаад провинцида амидыл
тэдэнэр,
Айхагүйлди дайсантай тэмсэхэһээ
бидэнэр,
Арадайнгаа алдарые
бадаруулхалди.

Нүхэр Сяо Сань энэ поэмые 1931 ондо бэшэһэн байна. Энэ поэмын аялга соо ородой революционно поэдүүд В. Маяковский, Д. Бедный гэгшэдэй хүсэтэ поэзиин аялга зэдэлнэ.

Сүлөөлэгдэһэн «тусгаар можын» түб хото Яньаниин гэгээрэл болбосоролой хүтэлбэрилэгшэ байһан Сяо Сань болбол тэрэл дурасхалта үдэрнүүдһээ эхилжэ Пушкин, Маяковскиин зохёолнуудые хитад хэлэн дээрэ оршуулжа захалһан ба М. Горький, Р. Роллан, А. Толстой болон хитад арадай түрүү бодолто зохёолшод Лу Синь, Цюй Цю-бо гэгшэдэй зохёолнууд тухай олон тоото статьянуудые бэшээ. Тэдэ статьянууд марксистско-ленинскэ һургаалай үндэһэ һуури дээрэһээ арадуудай эб найрамдалай бадаран палбархые, илангаяа ород, хитад арадуудай уг үндэһөөрөө, хэтэдээ унтаршагүй байһан хани барисаа[illegible] тодоор харуулһан байна.

Яньаниин түүхэтэ үдэрнүүдтэ Хитадай Коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро нүхэр Сяо Сань «Ленин уранзохёол, уран һайхан тухай» гэһэн номые оршуулжа тунхаглаба. Нүхэр Сяо Саниин һүүлэй жэлнүүдтэ бэшэһэн зохёолнууд «Мао Цзедунай бага наһан, эдир наһан», «Хүнүүд болон дурасхаалнууд», «Эб найрамдалай замууд» гэһэн номууд болоно. Хитадай Коммунистическэ партиин тэмсэл, хариин хархис дээрмэшэд—американскэ, японско, английскэ, французска империалистнууд ба тэдэнэй тухирдаһад Чжан Цзо-лин, Сюань-тун, хара дээрмэшэн Чан Кай-шиин хорото аашые хамха сохижо, түрэлхи орондоо табан мүшэтэ эрхэ сүлөөгэй тугые мандуулһан хитад арадай баатар тэмсэл тус зохёолнууд соо тодоор харуулагдана.

Советскэ ороной амжалтанууд тухайда, советскэ оронһоо нютагаа бусаһан тухайдаа нүхэр Сяо Сань «һаядаа уулзахаар хахасабаб» гэһэн шүлэг соогоо хитад арадай советскэ арадта ямар ехэ дуратайе сэдьхэл хүдэлгэмөөр дуулана:

...Баяртай гүнзэгы үргэн Байгал,
Эрьеэршни Су-у хони манадаг
байгаал!

...Баяртай, баяртай, Улаан талмай,
Баран зоной сэдьхэлэй далай!

...Баяртай, бүхы хүн түрэлтэнэй
аба —
Байгаа зоной хани нүхэр Сталин
багша!

...Үдэшүүлжэ нүхэдтөө гэртээ
бусахам,
Үбдэһэн эхэдээ туһалхаяа ябахам—
Түрэлхи арадтам дууеытнай,
Тэрэ зандань хүргэхэб,
найдалтай.

...Баяртай, хуушанаймнишье,
шэнэшье, ханинарни!
Баяртай, ахашье, дүүшье нүхэдни!
Бултантайтнай, бултантайтнай
тэбэрин таалалданаб,
Бадарһан Илалтаар уулзахаяа
баталнаб.

...Эхэ оромни дарлалтаһаа
һалахал,

Эбнай бүри батаар сэсэглэн
мандахал.

Иимэ юрөөлтэйгөөр нютагаа бусаһан поэт арад зонойнгоо, эсэгэ оронойнгоо түлөө хүндэ хүшэр тэмсэлдэ хабаадалсажа, түрэл партиингаа найдалые дүүргээд, 1949 ондо тэмдэглэгдэһэн А. С. Пушкинай түрэһөөр 150 жэлэй ойн баярта манай Ехэ театрын трибуна дээрэһээ нүхэр Сяо Сань хадаа советскэ нүхэдтөө хандажа, уулзахаб гэһэн үдэртөө таанартаяа уулзааб, угаа ехээр таанадаа амаршалнаб, таанартаяа хамта ябаһан сагтаа хитад арад хосорхоёо болёол гэжэ хэлээ һэн.

Хитад, советскэ арадуудай эб найрамдал үдэрһөө үдэртэ улам батажана. Амгалан тайбан байдалай түлөө тэмсэлые ударидажа байгаа советскэ арад өөрынгөө хитад нүхэдэй амжалта бүхэндэ баясана.

Нүхэр Сяо Саниин шэнэ номой хэблэгдэн тунхаглагдаһые советскэ уншагшад, тэрэнэй тоодо советскэ Бурят-Монголой уншагшад үнэн зүрхэнһөө һайшааха байна.

«Советскэ Парти арба мянган жэл
мандаг!

Сэсэн Парти арба мянган жэл
мандаг!

Советскэ арад арба мянган жэл
мандаг!»—гэһэн манай хани нүхэр Сяо Саниин үгэнь эб найрамдалай дайсадай шэхэндэ улам хүсэтэйгөөр зэдэлэг лэ!

1955 оной январиин 11.

1) Су-у—Хитад арадай бэлигтэ поэт. Тэрэниие ханьска династи хадаа Байгал шадар сүлэһэн байна. Тэндэ баяшуулай хони, мал адуулжа ябахадаа Ли-Ли гэжэ нүхэртөө зорюулһан тэрэнэй бэшэгынь хитад арадай литературада бүхөөр ороһон байна.

2) Бурят-Монголой уранзохёолшодто бэшэһэн нүхэр Сяо Саниин бэшэгынь шэнэ гараха журналда толилогдохо аабза гэжэ найдагдана—**Ж. Т.**

3) Кантонско пролетариадай 1927 оной декабриин 11-дэ тэмсэлдэ бодоһон үдэр тухай хэлэгдэнэ.

Үбэлэйнгоо амаралтые хүхюунээр, һонирхолтойгоор үнгэргэһэнэйнгөө һүүлээр П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ үхибүүдэй хүгжэмэй һургуулиин һурагшад номоо үзэжэ захалба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: үхибүүдые баян дээрэ наадажа һургадаг багша В. Бесихин һурагшадтаяа заняти хэжэ байна. **Б. Бельскиин фото.**

Читын областьдо

(„Забайкальский рабочий“ гэжэ газетэһээ)

Миллион түхэригэй шан үгтэбэ

Үнгэрэгшэ жэлдэ 8-дахи Арбагарска шахтын коллектив эмхитэй һайнаар хүдэлмэрилжэ, нүүрһэ малтаха жэлэйнгээ түсэб декабриин 23-да дүүргэһэн байна. Тиин түсэбһөө гадуур 4 мянган тонно нүүрһэ малтажа, шэнэ жэлэй бэлэг болгон гүрэндөө үгөө. 1954 ондо энэ шахтынхид амжалтаяа нилээд арьбадхаа. Жэшээлхэдэ, 1953 онойхидо орходоо сүүдхэ бүхэндэ нүүрһэ малталга 24 процентээр, ажалай бүтээсэ 22 процентээр ехэ болоһон байха юм.

Арбагада шахтада удаан саг соо ашагтай һайнаар хүдэлмэрилһэн шахтёрнуудта хамта 1 миллион 120 мянган түхэригэй шан үгтэбэ. Тэрэ тоодо, 8-дахи шахтын «Запад» гэжэ түрүү участогай начальник Детков—6696 түхэригэй, «Восток» гэжэ участогай начальник Устинов—7128, нүүрһэ малтагшад Хадаков—4727, Простокишин—3696 түхэригэй шангуудта хүртэһэн байна.

Полевой вагончигуудые хэнэ

Забайкальска түмэр замай вагончигууд хүдөө ажахыда ехэ туһаламжа үзүүлнэ. Тэдэнэр область дотор шэнээр эмхидхэгдэһэн совхозуудта полевой вагончигуудые хэжэ үгэнэ. Тиимэ вагончик соо 12 хүнэй байрлажа болохоор юм.

Жэшээлхэдэ, Кагановичын нэрэмжэтэ вагонно депо Оловско совхоздо 6 вагончик хэжэ эльгээгээ. Шилкинскэ вагоннигууд Киберевскэ совхоздо 15 вагончик, Читинскэ вагонно депогой хүдэлмэришэд Приаргуньска совхоздо 16 вагончик эльгээһэн байна.

Научно-техническэ общество байгуулагдаба

Петровск-Забайкальска металлургическа заводто «Металлург» гэжэ инженерно-техническэ научна обществын гэшүүдэй эмхидхэлэй суглаан болобо. Энэ суглаан дээрэ обществын бюро һунгагдаһан ба ойрын болзорто хэхэ хүдэлмэриин түсэб баталагдаһан байна. Эндэ прокадай, мартеновскэ, огнеупорно гэхэ мэтын секцинүүд эмхидхэгдэһэн байха юм.

Энэ общество үйлэдбэриин технологиие шэнэдхэн һайжаруулха, наука ба түрүүшүүлэй дүй дүршэл ажалда нэбтэрүүлхэ, заводой түрүү хүдэлмэришэдэй дүй дүршэлые шэнжэлхэ зорилготой.

Хүдөө ажахын экономико тухай асуудалаар семинар

Знаменска МТС-тэ хүдөө ажахын экономикын асуудалые шудалха талаар тусгаар семинар эмхидхэгдэбэ. Энэ семинарта колхозуудай түрүүлэгшэнэр, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд ба МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд хабаадалсана. Һаяхан болоһон түрүүшын семинарта 48 хүн байгаа.

Энэ семинар дээрэ МТС-эй главна агроном нүхэр Помогалов «Колхозуудта газар элдүүрилгые эмхидхэлгэ ба хүдөө ажахын культурануудай ургасые дээшэлүүлгэ» гэһэн темээр элидхэл хээ. Нүхэр Помогалов элидхэл соогоо колхозно эрдэмтэ Т. С. Мальцевай газар элдүүрилгын түрүү арга тухай тодорхойгоор хэлэжэ үгөө.

Мүн МТС-эй агрономууд Семенов, Подшивалов ба бусад Мальцевай агротехникэ хэрэглэлгэ тушаа үнэтэ дурадхалнуудые оруулһан байна.

Үйлэдбэри дээрэ хүдэлмэрилхээ ошонод

«Читлес» трестын предприятинуудай 30 гаран хүдэлмэрилэгшэд сэхэ үйлэдбэри дээрэ хүдэлмэрилхэ хүсэлэнтэй байһанаа мэдүүлбэ. Трестын механическа центрально-заһабарилгын мастерскойн кладовщик Наталия Нескромных мүнөө тэрэ мастерскойдоо слесареэр ороод хүдэлмэрилжэ байна. Мүн тэрэнэй үелжэ ябаһан басаган Тамара Шарыкова слесариин мэргэжэл шудалжа эхилээ.

Катангарска леспромхозой үйлэдбэриин таһагай инженер З. З. Самокрутов лесопунктын техноругаар, инженер Е. Н. Маликов автобазын механигаар хүдэлмэрилжэ байна.

Малшадта нэмэлтэ түлбэри

Балейскэ районой «Путь к коммунизму» колхозой малшад үнгэрэгшэ жэлдэ һайн амжалтануудые туйлаа.

Колхозой 11 түрүү һаалишад һү һааха даалгабаряа холо үлүүлэн дүүргэжэ, ажалай нэмэлтэ түлбэридэ хүртэбэ. Һаалишан Е. И. Баранова 741 литр, Н. П. Баранова—654, Г. П. Соколова—533 литр һү нэмэлтэ түлбэридэ абаа.

Хамта дээрээ 37 малшадта нэмэлтэ түлбэри үгтэһэн байна.

Худалдаа наймаанай точконууд олошорно

Областиин районуудта ниитын эдеэ хоолой ба эд хэрэглэгшэдэй кооперациин худалдаа наймаанай точконууд олошоруулагдана. Красный Чикой, Улета тосхонуудта культурна хэрэгсэл наймаалха магазинууд Сретенскдэ—ажахын товарнуудые наймаалха магазин, Могойтодо раймаг шэнээр нээгдэһэн байна.

Үнгэрэгшэ жэлдэ хамта дээрээ 130 чайнанууд ба столовонууд нээгдээ. МТС бүхэндэ ниитын эдеэ хоолой газар бии болгогдоо. Тунгокоченско районой Усугли, Красночикойско районой Альбитуй, Коротково, Урлук гэхэ мэтэ холын тосхонуудта хамтын эдеэ хоолой газарнууд эмхидхэгдэһэн байха юм.

Эб найрамдалые хамгаалха японско комитедэй мэдүүлгэ

ПЕКИН, январиин 12. (ТАСС). Синьхуа агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Япониин эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөнэй үмэнэ табигдажа байһан зорилгонуудые зүбшэн хэлсэхын тулада январиин 14-дэ тусхай конференци зарлаха гэһэн шиидхэбэри эб найрамдалые хамгаалха японско комитет гаргаа.

Комитет хадаа японско арадта хандалга баталан абаа. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ. Дайнай политикада эсэргүү эб найрамдалай политикын түлөө тэмсэлдэ нациин бүхы хүсэнүүдые элсүүлэн эмхидхэхэ шухала. Японийн мүнөө ябуулжа байһан политика США-гэй интересүүдтэ зохилдон таарана гэжэ хандалга соо хэлэгдэнэ. Энэ политика хадаа японско экономикые американска сэрэгэй захилнуудһаа дулдыданги болгоод, тэрээндэ ехэ хохидол ушаруулна. Энэ политика бэеэ даанхай политикаар һэлгэгдэхэ ёһотой. Хитадтай ба Советскэ Союзтай дипломатическа харилсаануудые һэргээхэ, амгалан экономикые хүгжөөлгэдэ үндэһэлэн Японийн һалбаран бадарха ябадалда иимэ политика туһалха байна.

Экономическа „туһаламжа“ тухай американо-пакистанска хэлсээн баталагдаба

ВАШИНГТОН, январиин 12. (ТАСС). Январиин 11-дэ Карачида хэлсээнэй баталагдаһан тухай гүрэнэй департамент хуулитаар соносхоо. Энэ хэлсээнэй ёһоор Холбоото Штадууд хадаа «сэрэгэй талаар өөрыгөө хамгаалгые шангадхахынь» тулада 60 миллион доллар Пакистанда үгэхэ болоо. Тэрэнэй 40 миллион долларынь «шухаг товарнуудые» худалдажа абалгада, 20 миллион долларынь экономическа хүгжэлтэдэ шухала шэнэ барилгануудые хэлгэдэ зорюулагдаха байна.

Иранска армиие һургахын тулада американска офицернүүд Иранда ерэхэнь

ТЕГЕРАН, январиин 12. (ТАСС). «Кэйхан» гэжэ газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, иранска армиин личнэ составые һургахын тулада американска бүлэг олон сэрэгэй советнигүүд иранска сэрэгэй министерствын гуйлтаар Иранда ерэхээ байна.

Парижска хэлсээнүүдые эсэслэн баталха тухай хуулиин проектые зүбшэн хэлсэлгые бельгийскэ депутадуудай палата эхилбэ

ПАРИЖ, январиин 12. (ТАСС). Франс Пресс агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, парижска хэлсээнүүдые эсэслэн баталха тухай хуулиин проектые зүбшэн хэлсэлгые бельгийскэ депутадуудай палата үсэгэлдэр эхилээ.

Японско загаһанай промышленностиин эзэдэй эрилтэ

ШАНХАЙ, январиин 11. (ТАСС). Японско радиогой мэдээсэһэнэй ёһоор, Японийн загаһанай промышленностиин эзэдэй съезд үсэгэлдэр Токиодо болоо. Атолла Викиниин райондо американска водородно бомбые туршажа үзэһэн дээрэһээ японско загаһашадта ушаруулагдаһан хохидол тухай асуудалые съезд зүбшэн хэлсээ. Атомна ба водородно зэбсэгүүдые туршалга хэхые зогсоохыень эриһэн резолюциие съезд баталан абаа. Тэрэшэлэн эдэ туршалгануудай үедэ Японидо ушаруулагдаһан хохидолнуудай гарза гайе Холбоото Штадуудай хүсэдөөр түлэхыень эриһэн байна.

Хоёр миллион доллар түлэхэбди гэжэ США-гэй дурадхаһан дурадхалые зүбшөөхэ гэжэ японско правительствын гаргаһан шиидхэбэриие съезд шүүмжэлхэ зуураа, адагаарнь абахада, 6 миллион доллараай гарза гай ушаруулагдаһан байна гэжэ мэдүүлһэн байна.

США Японийн далайн-сэрэгэй авиациие ехэ болгоно

НЬЮ-ЙОРК, январиин 12. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, Японийн далайн-сэрэгэй хүсэнүүдтэ сэрэгэй 22 самолёдые США дамжуулан үгөө гэжэ Токиодо хуулитаар соносхогдоо.

Эдэ самолёдуудые жолоодохо японско лётчигуудые американска сэрэгэй инструкторнууд һургана гэжэ мүн лэ мэдээсэгдэнэ.

США Японийе зэбсэглэнэ

ТОКИО, январиин 11. (ТАСС). Киодо Цусин агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, «бэе бэеынгээ аюулгүй байдалые хангалсаха тухай» договорой ёһоор үгтэһэн американска «туһаламжын» фондһоо 250 миллион иениие сэрэгэй промышленностиие хүгжөөхын, тусхайлбал 105 ба 155 миллиметрово гаубицануудые (томо буунуудые) үйлэдбэрилхэ заводой барилга дүүргэхын тулада хэрэглэхыень Японидо Холбоото Штадууд дурадхаһан байна.

Парижска хэлсээнүүдые буруушааха!

Баруун Германиин хүн зоной эрилтэ

БЕРЛИН, январиин 12. (ТАСС). Германска милитаризмые һэргээлгэдэ эсэргүү буруушаалга мэдүүлһэн хүдэлөөн немецкэ арадай дунда үдэр ерэхэ тудам үргэдэнэ. Баруун Германиие дахин зэбсэглэхэ тухай парижска хэлсээнүүдые буруушааха гэһэн эрилтэнүүд табигдана. Митингнүүд болон суглаанууд дээрэ, Бундестагай депутадуудта элдэб ажалай хүн зоной түлөөлэгшэдэй эльгээһэн бэшэгүүд болон резолюцинууд дотор табигдана.

Бремерхафендэ һаяхан митинг болоо. Тэрэ митинг дээрээ хүдэлмэришэд—социал-демокрадууд, коммунистнууд ба партийна бэшэ хүдэлмэришэд—Баруун Германиие дахин зэбсэглэхэ гэһэн политикые буруушааһан байна. Парижска хэлсээнүүдые буруушаахыень боннско бундестагай депутадуудые митингдэ хабаадагшад баталан абтаһан резолюци соо уряалаа.

Профсоюзна конференцинүүдэй болохоёо байһантай дашарамдуулагдан Баварида, Гессендэ, Баден-Вюртембергдэ, Хойто Рейне-Вестфалида профсоюзуудай гэшүүдэй суглаанууд болоно. Тэдэнэр хадаа парижска хэлсээнүүдые эсэргүүсэн буруушааха захьянуудые өөһэдынгөө делегадуудта үгэнэ. Нюрнбергын металлистнуудай профсоюзай нютагай организациин конференцидэ хабаадагшад парижска хэлсээнүүдые эсэслэн баталалгые буруушааһан байна. Кельнын эдеэ хоолой промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай нютагай организациин конференцидэ хабаадагшад Баруун Германиие дахин зэбсэглэхэ гэһэн политикые мүн лэ буруушаагаа.

Хүдэлмэришэдэй ниитэгерманска конференци Франкфурт-на-Майнедэ һаяхан болоо. Тэрээндэ Баруун Германиин ба Германска Демократическа Республикын түлөөлэгшэд хабаадалсаһан байна. Баруун Германиие зэбсэглэхэ политикада эсэс табиха шухала байһые онсо тэмдэглэхэ зуураа, Германиие эбэй ёһоор нэгэдүүлхэ шухала гэжэ конференци дээрэ үгэ хэлэгшэд зааһан байна. Парижска хэлсээнүүдые эсэслэн баталалгые буруушаахыень Бундестагай депутадуудые уряалһан резолюци конференци дээрэ баталан абтаа.

АДН агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, демократическа Германиин Национальна фронтын баруунгерманска комитет хадаа парижска хэлсээнүүдтэ эсэргүүсэн, германска асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхын түлөө тэмсэлдэ бата нэгэдэлээ бэхижүүлхыень Баруун Германиин хүн зониие уряалһан байна.

Немецкэ арад парижска хэлсээнүүдые буруушаана. Тэрэ хадаа Баруун ба Зүүн Германиин хоорондо хэлсээнүүдые хэхые эринэ гэжэ уряа соонь хэлэгдэнэ.

Эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэдэй баруунгерманска комитедэй президиум Баруун Германиин хүн зондо хандаһан хандалга соогоо парижска хэлсээнүүдтэ эсэргүүсэн бүри эдэбхитэйгээр тэмсэхыень тэдэниие уряалһан байна.

США ба Индиин хоорондохи авиационно хэлсээн болюулагдаба

НЬЮ-ЙОРК, январиин 12. (ТАСС). Авиационно шэнэ хэлсээ баталха тухай Индиин ба США-гэй хоорондо боложо байһан хэлсээн таһалдаба. США-гэй гүрэнэй департамент хадаа энэ оной январиин 14-дэ хүсэндөө байха болзоройнь түгэсхэ байһан мүнөөнэй авиационно хэлсээнэй болюулагдаһан тухай соносхоһон байна.

США-гэй ба Индиин хоорондо урда тээнь баталагдаһан авиационно хэлсээн хадаа Индидэ тон таарамжагүй байһан юм. Юуб гэхэдэ, энэ хэлсээнэй ёһоор, американска авиационно компанинуудай Индидэ хэжэ байһан ажал хүдэлмэриие Индиин правительство хинаха эрхэгүй байһан юм.

Хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор шэнэ хэлсээ баталха тухай һанамжанууд тухайгаа хэлсэхэдээ Инди хадаа тэрэнэй территори дээгүүр харин гүрэнүүдэй самолёдуудай зөөдэг ашаануудые хинан шалгаха эрхэтэй байха зэргэтэйбди гэжэ баадхаһан байна. Гэбэшье, США-гэй правительство энэ эрилтыень зүбшөөгөөгүй.

Коста-Рикадэ добтолон оролго

НЬЮ-ЙОРК, январиин 11. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, зэбсэгтэ отрядууд Никарагуагай газар дээрэһээ Коста-Рикадэхи һуурин газарые добтолоо. Ассошиэйтед Пресс агентствын Сан-Хосеһоо (Коста-Рика) дамжуулһан нүгөөдэ мэдээсэл соо иигэжэ хэлэгдэнэ. Никарагуагай хилэһээ урагшаа табин милиин газарта байдаг Кеседа гэжэ һуурин газарые зэбсэгтэ отряд эзэлэн абаа гээд Коста-Рикын президент Фигерес соносхоо. Намда бии байһан мэдээнэй ёһоор Кеседын һайндуратанай ба интервентнүүдэй хоорондо зэбсэгтэ тулалдаанууд болоо гэжэ Коста-Рикын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй штабай начальник Кирос мэдүүлээ.

«Юнайтед фрут компани» гэжэ американска компаниин орон дотороньбулюу байдал эзэлжэ байһые буруушаажа Коста-Рикын президент Фигерес гэгшын һаяшаг хэлэһэн дээрэһээ энэ ушар эли боложо үгэнэ.

НЬЮ-ЙОРК, январиин 12. (ТАСС). Юнайтед Пресс агентствын корреспондентын Сан-Хосеһоо (Коста-Рика) мэдээсэһэнэй ёһоор, Никарагуагай территори дээрэһээ орондонь добтолон ороһон зэбсэгтэ отрядууд хилые дабаад, Коста-Рикын территори руу орожо Коста-Рикын столициһаа 35 километртэ байдаг Кеседа гэжэ һуурин газарые эзэлээ гэжэ Коста-Рикын президент Фигерес соносхоо.

Энэ добтолго хадаа «хэдэн жэлэй турша соо бэлэдхэгдэһэн агрессиин» эхин болоно гэжэ Фигерес мэдүүлээ. Тэрэнэй хэлэһэнэй ёһоор, интервентнүүд хадаа өөһэдынгөө отрядуудые зөөхын тулада транспортна самолёдуудые хэрэглэһэн байна. Тэдэнэй түрүүшын зорилго хадаа Кеседа шадар самолёдуудай бууха талмай бэлэдхэхэ ябадал болоно. Энэнь добтолгые үргэдхэхэ база боложо үгэхэ байна.

«Манай мэдэлдэ байһан бүхы арга зэбсэгүүдээр интервентнүүдтэ эсэргүүсэлтэ хэхээр бидэнэр бэлэн байнабди» гэжэ Фигерес мэдүүлээ. Интервенциие зогсоохын тулада американска гүрэнүүдэй организаци нүлөө ехэтэй хэмжээнүүдые түргэнөөр абаха бэзэ гэжэ найдажа байһан тухайгаа тэрэ элишэлэн хэлээ.

НЬЮ-ЙОРК, январиин 12. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, январиин 12-ой һүни Никарагуагай газар дээрэһээ Коста-Рика руу добтолон ороһон сэрэгүүд ороной хойто талын хубида хэдэн городуудые эзэлээд, столица—Сан-Хосе тээшэ дабшажа ябана гэжэ Коста-Рикын правительство мэдүүлээ.

Юнайтед Пресс агентствын корреспондент Сан-Хосеһоо мэдээсэһэнэй ёһоор, Коста-Рикын гражданска гварди Вилья Кесада шадар интервентнүүдтэй байлдаа хээ. Костариканска пулемёдуудаар зэбсэглэгдэһэн гражданска самолёдууд добтолон ороһон сэрэгүүдые агаарһаа буудаһан байна. Эдэ ябуулгануудай эсэстэ интервентнүүд ехэ хохидолдо ороо гэжэ мэдээсэгдэнэ.

Корейскэ арадай национальна үнэтэ юумэнүүдые американецууд хулгайлна

ПХЕНЬЯН, январиин 11. (ТАСС). Рейтер агентствын корреспондентын Сеулһаа дамжуулһан мэдээсэлые үндэһэ болгон Корейн Центральна агентство иигэжэ дамжуулна. Лисынмановска правительствын культурын ба гэгээрэлэй министерствын мэдүүлгын ёһоор, үнгэрэгшэ жэлэй декабрьда Пусанда болоһон түймэрэй үедэ XV—XIX зуун жэлэй үенүүдтэ хамаатай 3.400 гаран музейнэ экспонадууд шатаһан байна. Эдэнь тон ехэ түүхэтэ удхашанартай үнэтэ зүйлнүүд байһан юм.

Корейскэ арадай түүхэтэ культурна үнэтэ зүйлнүүдые Урда Корейһээ американска эзэмдэгшэд хулгайлан абана. Хэдэн мянган эртэ урдын зурагуудые, скульптурануудые, алтаар, мүнгөөр ба шаажангаар хэгдэһэн үнэтэ юумэнүүдые тэдэнэр дайнай үедэ США-да абаашаһан байна. Урда Корейдэ үлөөд байһан түүхэтэ үнэтэ юумэнүүдые хулгайлан абаашахые тэдэнэр мүнөө һанаашалжа байна. Тиихэдээ Корейн национальна үнэтэ баялигуудай выставкэнүүд США-гэй городуудта нээгдэхэнь гэжэ шалтаг барина. Тиин «гүрэнэй үнэтэ баялигуудай выставкэ эмхидхэхын тулада тиимэ юумэнүүдые хилын саана зөөжэ абаашаха тухай хуулиин проект» гэдэгые урдакорейскэ «национальна суглаанай» үзэмжэдэ лисынмановска правительствын культурын ба гэгээрэлэй министерство табиһан байна.

Пусанда болоһон түймэрэй үедэ түүхэтэ үнэтэ зүйлнүүдэй «хосорһон» тухай лисынмановска культурын ба гэгээрэлэй министерствын һүүлшын мэдүүлгэ хадаа американска империалистнуудай хэжэ байһан тонуулые нюуха далдалха зорилготой байһаниинь мэдээжэ гэжэ Корейн Центральна телеграфна агентство бэшэнэ.

Франциин Национальна суглаанда

ПАРИЖ, январиин 11. (ТАС… Франс Пресс агентство иигэжэ да… жуулна:

Национальна суглаанай түрүү… шые һунгалгаар болоһон голосо… ниин хоёрдохи турай үедэ Шней… (МРП) 226 голос, Ле Трокер (с… циалист)—192 голос, Кашин (ком… нист)—88 голос абаһан байна.

Нэгэшье кандидадай голосуу… диилэнхи олонхиие абаагүй дээр… һээ Гринвичын сагаар 21.00 час… голосованиин гурбадахи тур боло… байна. Энэ турта түрүүлэгшые … лосуудай юрын олонхёор һунга… юм.

ПАРИЖ, январиин 12. (ТАСС… Франс-Пресс агентствын мэдээсэ… нэй ёһоор голосованиин гурбада… турай үсэгэлдэр болоходо 232 голо… абаһан Пьер Шнейтер (МРП) На… циональна суглаанай түрүүлэгшэ… һунгагдаа. Ле Трокерай (социалис… түлөө 188 голос үгтэһэн байна.

Японско премьер-министр… Хатоямын мэдүүлгэ

ШАНХАЙ, январиин 11. (ТАСС… Киодо Цусин гэжэ японско агентс… вын корреспондентын мэдээсэһэнэ… ёһоор, Японийн премьер-минист… Ициро Хатояма иигэжэ мэдүүлэ… Мүнөө Япони хадаа үүсхэл гаргажа… Советскэ Союзда ба Хитадай Ара… дай Республикада, тэдэнэй боло… Японийн хоорондохи харилсаану… дые һайжаруулха дурадхал оруул… ха ёһотой.

Ерэхэ һарын һүүлдэ гү, али мар… тын эхеэр хэгдэхээр хараалагдажа… байһан бүгэдэниитын һунгалтын бо… лохын урда тээ иимэ арга боломжо… олдохо байна гэжэ багсаажа байһа… тухайгаа тэрэ элишэлэн хэлэһэ… байна.

Грецидэ үер болобо

АФИНЫ, январиин 12. (ТАСС). Фракида, Центральна ба Зүүн Ма… кедонидо уһанай үер болоһон тухай… хэблэл мэдээсэнэ. 24 час соо аадар… бороогой ороһон дээрэһээ Струмы, Нестос болон бусад мүрэнүүдэй уһан ехээр нэмээ. Олон районууд уһанда абтаа. 10 хүн уһанда орожо үхөө гэжэ мэдээсэгдэнэ. Хэдэн олон деревнинүүдэй хүн зон гэр байрагүй болоо. Хэдэ хэдэн районуудта түмэр замай харилсаан таһалдаһан байна.

Зарим мүрэнүүдэй уһанай нюруу 10 метрээр нэмэһэн байна.

Жамсо Тумунович ТУМУНОВ

КПСС-эй Улан-Удын Горкомһоо

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Улан-Удын городской комитедэй хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив хадаа Бурят-Монголой АССР-эй оюун бэлигтэй уранзохёолшо

Жамсо Тумунович ТУМУНОВАЙ

сагһаа урид наһа бараһан тухай түрэлхид ба танилнуудтань гүнзэгы гашуудалаа мэдүүлнэ.

СССР-эй советскэ уранзохёолшодой Союзай правлениһээ

Бурят-Монголой бэлигтэй уранзохёолшо, манай ойрын нүхэр **Жамсо Тумуновай** сагһаа урид, залуугаар наһа бараһанда Бурят-Монголой уранзохёолшодой союзда ба гэр бүлынхидтэнь гүнзэгы гашуудалаа мэдүүлнэбди.

Тихонов, Абашидзе, Бровка, Венцлова, Вургун, Гончар, Зарьян, Турсун-Заде, Евгенов, Бассаргин, Романенко.

Агын окргүйсэдкомһоо

Ажалшадай депутадуудай Агын Окружной Соведэй гүйсэдком уранзохёолшо **Жамсо Тумуновай** сагһаа урид, залуугаар наһа бараһанда тэрэнэй гэр бүлынхид ба түрэлхидтэ гашуудалаа мэдүүлнэ.

Редактор **Д. Л. ЛОБСАНОВ.**

Мүнөөдэр кинотеатрнуудта

Оперо ба баледэй театрта — **«Аршин-Мал-Алан»** (20 ч.).

«ПРОГРЕСС» кинотеатрта—**«Кто смеётся последним»** (12 ч. 30 м., 14 ч. 30 м., 16 ч. 30 м., 18 ч. 30 м., 20 ч. 30 м. ба 22 ч. 30 м.), **«Срочное письмо»** (10 ч. 30 м.).

«ХРОНИКА» кинотеатрта—**«Козел музыкант», «Карандаш и клякса»** ба **«Веселые охотники»** (10 ч. 30 м.), **«Небесный тихоход»** (11 ч. 30 м., 13 ч. 10 м., 14 ч. 50 м. ба 21 ч.), **«Двойная игра»** (16 ч. 30 м., 19 ба 22 ч. 30 м.), **«На 12-х всемирных студенческих играх»** (18 ч. 10 м.).

«ЭРДЭМ» кинотеатрта — **«Смелая разведка»** (10 ч. 20 м., 12 ч. 10 м. ба 20 ч. 15 м.), **«Кто виноват?»** (14, 16, 18 ч. 15 м. ба 22 ч.).

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря — 3-23, партийной жизни, сельского хозяйства — 10-17, пропаганды и переводов —6-84, культурын и быта, промышленности — 4-52, местной информации и писем—11-05. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00351. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР. Зак № 37.